

UVOD

Žal ljudi šele veliki dogodki pripravijo do tega, da začnejo razmišljati tudi o manj eksistencialnih stvareh. V preteklem obdobju smo se ustavili. A nismo vsi ostali optimistični, saj je pretekla karantena in osamitev premnogim zameglila pogled in upanje, da so pred nami lepši časi. Pri mnogih se je v preteklosti nabralo preveč bremen in so obupali. Tistim, ki v tem trenutku obupujete in imate občutek, da se je preveč negativnih stvari zgrnilo na vas, pa naj vas opogumi ta knjiga. Odpeljati vas želim na pot, na kateri se boste kot narava spomladi začeli zopet prebujati in rasti. S slednjo smo, kot so verjetno tudi z vami, predlogo grdo ravnali, zato je čas, da se to spremeni. Mnogi smo opazili, kako malo rabi narava, da si opomore od onesnaženja, ki smo ga mi povzročili in kako prijetno je biti v naravi, ki ni obremenjena s pretiranim vsakodnevnim onesnaženjem. Tja te želim povabiti, da si opomoreš, kot si je narava. Morda se ti zdi, da kakšne dolge poti, ki jo obljublja naslov, finančno, fizično ne psihično v tem trenutku ne zmoreš. Na podlagi svojega preteklega stanja, ki verjetno ni bilo dosti boljše od tvojega, ti bom dokazal, da zmoreš tudi ti občudovanja vredne poti prehoditi in na koncu osvojiti tudi cilje, v katere nisi verjel. Ob tem ti moram priznati, da sam nisem nagnjen k samopomilovanju, še manj k pretirani samozavesti, ki bi me spodbujala k velikim dosežkom. A vse je stvar globokega premisleka o tem, kaj si resnično želiš, nato sledi izbiranje začetnega motiva in nato odločitev, da želiš na Pot, ki te bo spremenila. Da bo ta pot drugačna od preteklih, boš moral tudi ti sam pri sebi marsikaj spremeniti... In zdaj je pravi čas, da začneš spreminjati stvari pri sebi!

Iskreno povedano, ti za razliko od drugih knjig, ki že z naslovom ponujajo hitre in učinkovite življenjske spremembe, v tej knjigi morda ne bom dal popolnega recepta. Niti ne bom iskal razlogov v svoji in tvoji preteklosti za trenutna stanja. Ti bom pa predstavil svoje misli, ko sem bil z energijo in življenjsko voljo čisto na dnu. Izdal ti bom, kako sem sam sebe »zbrcal« iz malodušja in kako sem nato dosegel kar nekaj sprememb v življenju, na katere sem ponosen. Takšno preobrazbo se ti upam priporočiti, ker nima opozoril v drobnem tisku ali v hitro prebranih stavkih, ki se končajo z: ...posvetuj se z zdravnikom ali farmacevtom. Seveda si ne upam prav vseh usmeriti na to pot, saj je v določenih primerih resnično potrebna pomoč prej omenjenih. A če ste začeli z branjem te knjige, zelo verjetno še niste tako daleč. Zato upam in verjamem, da bo vaš učinkovit farmacevt lahko narava, prvi učinkoviti zdravniški nasveti pa iskreni in veseli pozdravi planincev in pohodnikov, ki jih boste srečevali na poteh.

Na podlagi prehojenih preteklih poti lahko zatrdim, da je gibanje v naravi, po gozdnih in gorskih poteh tisti najcenejši in najučinkovitejši način, da iz sebe sčistiš vso tisto negativno energijo, ki se je v tebi nabrala zaradi preteklih negativnih dogodkov in ki jih zaradi nerazumskih razlogov nisi utegnil v preteklosti pravočasno predelati in urediti. Nato pa si presenečen ugotovil, da se zaradi ne vem kakšnih razlogov takšni in podobni neljubi dogodki kar kopičijo in celo grupirajo v vedno bolj kratke intervale, ki jih niti fizično, še manj pa psihično ni mogoče rešiti. Sam sem ugotovil, da ne smem jamrati ko sem slišal zgodbo osebe, ki se ji je v enem letu zgodil stečaj podjetja, kjer je bil direktor, ločitev in izguba vsakodnevnih stikov z otrokom, ki ji/mu pomeni vse. Za takšno osebo bi lahko rekli, da se ji je svet porušil do tal. Morda so vaši opisi dna drugačni, a za vsakega so njegove težave največje in najtežje, saj le vsak sam pozna celotno zgodbo in razloge, zakaj so tako obremenjujoči. Večinoma vsi pravočasno najdemo tudi motive, da ne obupamo do konca. Najlažje je seveda to

s pomočjo vam najbližjih. Zato se ozrite okoli, nekemu je zagotovo mar za vas! Če ste še vedno fizično in čustveno sami, še ni čas, da bi dokončno obupali. Zavedati pa se morate, da se morate najprej sami uravnotežiti in se zopet začeti imeti radi. Najprej sami sebe! Kajti, če se niti sami ne morete imeti radi, kakšen altruizem bo potreben, da si vas bo nekdo iskreno želel v svoji družbi.

Čas je, da zopet najdete najprej sami sebe. Nato tisto, kar vas osrečuje, da boste lahko znova tudi vi osrečevali druge in oni vas. Zapleteno? Niti ne. Bomo v tej knjigi skupaj odkrili nekaj načinov, da zopet osmisliš svoje življenje in najdeš svoje življenjsko poslanstvo. Tudi ti ga imaš, čeprav ga morda zdaj ne vidiš! In ravno iz takšnih razlogov se moraš čim prej pobrati in začeti novo pot! Kljub temu, da boš v začetnem obdobju večkrat obupoval kot verjel, da bo kmalu vse tako, kot si želiš in kot drugi pričakujejo, temu verjetno ne bo kmalu tako. Sicer je to odvisno od vsakega posameznika in seveda tudi od ljudi, ki te obkrožajo ter nekaj tudi od zunanjih dejavnikov, a če si hitro najdeš način, da se notranje uravnotežiš, potem se bodo stvari začele slej kot prej urejati.

Sam sem tak uspešen način našel v pohodništvu oziroma v obiskih gora. Sicer sem kot popotnik obiskal relativno veliko držav. A še nobene nisem na tak miren in globok način tudi spoznal. In kar se mi zdi še najpomembneje, na nobeni od preteklih poti nisem našel sebe na način, da bi si lahko rekel: tukaj se želim dokončno ustaviti in ustvarjati. To se mi zdi zelo presenetljivo, sploh glede na dejstvo, da o svoji domovini in razmerah v njej ne govorim preveč pohvalno in da resnično rad spoznavam tuje kulture ter države in v mnogih bi lahko celo uspešno in srečno živel.

Glede na pretekle izkušnje, ki so se mi zgodile v preteklih letih, sem tudi jaz razmišljal o trajnem odhodu v tujino. Splošna želja je bila, da bi si nekje drugje začel ustvarjati nekaj dobrega za soljudi. A motiv ni bil pravi, saj me je vodila lažna samolečeča misel, da bom v tujini zagotovo našel kraj, kjer bom uspel, kjer me bodo morda začeli ceniti... Sledilo je obdobje iskanja poti, ki zagotavljajo notranjo ozdravitev. Tudi o španskem El Caminu, za katerega so premnogi, ki so o tej poti pisali, zatrjevali, da so tja odšli in se vrnil brez težkih bremen preteklosti. Zagotovo bi tja odšel tudi jaz, in verjetno nekoč tudi bom, če ne bi imel finančnih ovir. Zato sem poiskal primerljivo pot in se odločil za Slovensko planinsko pot, ki v dolžino meri 617,4 km, in na kateri me je čakalo skupaj 37300 m vzponov in 37600 m spustov. Ko sem zbral te podatke, nisem verjel, da to zmorem, a sem si vseeno to zelo želel. Tudi ker sem verjel, ali bolje iskreno upal, da lahko v času tako dolge hoje uspeš premisliti o vsem za nazaj in celo narediš nek dober načrt za naprej, ki bo obetal, da bo v bodoče v življenju več prijetnejših trenutkov. Saj slabše, kot je sedaj, zagotovo ne more biti. In ko ugotoviš, da slabše ne more biti, si že na pol poti do rešitve. In to grenko-sladko spoznanje naj ne izgine, saj te bo opominjalo na to, kje si bil. Zato te bo tudi vsak najmanjši uspeh in pozitivna misel dvignila veliko bolj, kot si lahko misliš. Če ne verjameš, pojdi v gozd in ne razmišlajaj o ničemer. Samo poslušaj in ugotovil boš, koliko življenja je okoli tebe, kako vse raste, se razvija in mrgoli. In ko še ptiček zapoje veselo pesem, boš ugotovil, da preprosto tudi ti ne smeš več biti brez volje do življenja. Ne želim že na začetku ustvariti happy enda, ampak res ne pomnim, da bi slišal res žalostno ptičje petje v naravi, pa vem, da bijejo še bolj krut boj za preživetje, kot mi.

Čeprav so zgodbe napisane v prvi osebi, ne opisujejo mojega življenja. Niti kakšne druge osebe, ki bi jo prepoznali, saj sem osebe in zgodbe zelo dobro premešal in pri tem zelo pazil, da se kdo v teh zgodbah ne bi prepoznal, saj so mi ljudje na poti izlili res svoje najgloblje skrbi, dvome in najbolj travmatične dogodke v svojem življenju.

Predstavim jih z namenom, da izpostavim, da niste edini, ki ste povsem na dnu in ker sem spoznal res veliko takšnih, vem, da so se mnogim v življenju zgodile žal še veliko hujše stvari, kot vam. Za večino teh, ki jih bom omenil, lahko rečem, da so danes dobro. Mnogi so postali drugačni že kmalu za tem, ko smo se drug drugemu izpovedali in sočasno ugotovili prej omenjeno. Zato je od tukaj zgodba samo rasla, saj so isti ljudje, kmalu začeli nizati veliko bolj vedre zgodbe. In prav zanimivo mi je bilo opazovati, kako navkljub vsemu tehtno in zanimivo razmišljajo o še tako temnih zgodbah. Mnogi res znajo iz še tako nezanimivih tem narediti takšno reakcijo pri svojih poslušalcih, da je svet okoli tebe kar naenkrat tako moder in optimističen. Takrat sem se počutil kot dijak, ki mu Platon deli [filozofske](#) nauke med sprehodom.

Mnogi od teh so moji prijatelji in tudi povsem naključne osebe, za katere bi bil ponosen če bi postali moji prijatelji. Resnično cenim ljudi, ki so do drugih preprosti in odprti in ki ne skrivajo svoje modrosti, ampak jo nevsiljivo prenašajo. Zato veliko misli v tej knjigi ni mojih, a so mi ostale v spominu v času teh pogovorov na Poti in v tistih prekratkih odmorih na njej, ko sem poslušal glasbo in prebiral knjige, ki so me v tistem obdobju pritegnile. Ko boste nekoč na podobni Poti, boste spoznali, kako živahno zaradi prej opisanih razlogov bežijo misli v vaši glavi. In ko se te usedejo na svoje mesto, ugotovite kako drugačen je pogled na stvari, ki vas čakajo v dolini. In takrat začnete ugotavljati, s kakšno neverjetno mirnostjo začnete reševati vaše obveznosti.

Ker sem praktičen človek, ki stremi k ustvarjanju kar se da uporabnih stvari, se bom potrudil, da tudi v to delo vključim čim več predlogov, kako lahko tudi vi poskusite svoje življenje znova uravnotežiti in kako se lahko rešite iz takšnih nezavidljivih situacij, v kakršnih sem se sam znašel v preteklem letu. A to ne bo zgolj vodnik za osebno rast, ampak povsem praktičen priročnik, ki vam bo pomagal, da boste s kar najmanj organizacijskimi zapleti prehodili slovenski El Camino. Zajeti bom skušal vse, od načrtovanja tras, opreme, do priprave energetske dovolj močne hrane, vključno s predstavitevijo katero lokalno hrano na poti moraš obvezno preizkusiti in kaj so nekoč jedli planinci na podobnih poteh.

A to ne bo samo knjiga o meni, ampak o ljudeh, ki sem jih srečal na pohodniških poteh ob vseh skrajnih točkah oziroma mejah Slovenije. Dnevniške zapise tako začnemo iz pohoda po Slovenski planinski poti SPP1, ki poteka od Maribora do zaključka Karavank večinoma ob severni slovenski meji in se nato preko Julijcev spusti do naše Obale. Nato bodo sledili zapisi o pohodu, ki smo ga izvedli v okviru projekta www.slovenija360.si. Končni cilj, da nadaljujemo lanski pohod iz točke, kjer smo ga lani zaključili, v Ankaranu, in da Slovenijo obhodimo tudi ob južni in vzhodni meji. Od Ankarana do Hodoša in od tam ob severni meji še do Maribora in tako ne samo simbolično sklenili krog, ampak naredili dve novi povezavi na evropski pohodniški poti (E6 in E7), preko katerih bo iz Slovenije mogoče nadaljevati pohodniške poti v Evropo. Tako smo naredili dve navezovalni poti iz mojega mesta - Velenja - na omenjeni pešpoti in dokazali, da je najlepše, če lahko tako dolgo pot začneš in končaš v svojem rojstnem mestu. Tudi zato smo med naj fotografije iz poti uvrstili tudi fotografijo iz razgledne točke nad Velenjem, kjer smo začeli naša sanjarjenja o tem, da bi se odpravili na to pot v upanju in velikih željah, da bi nas pot spremenila na bolje. Ljudje, ki nas dobro poznajo pravijo, da se nismo spremenili na bolje glede bolj prožnega telesa, ampak predvsem v smislu pozitivne energije, ki jo oddajamo.

V želji, da (p)ostanete takšni tudi vi, ter v upanju, da sem v vas spodbudil željo po takšnemu spoznavanju Slovenije, vas prepuščam prebiranju zapiskov z Moje Poti, ki sem jo poimenoval Slovenska planinsko-pohodniška pot, SPP-K20.

DNEVNIŠNI ZAPISKI IZ POHODA PO JUŽNEM KRAKU SPP-K20

1. dan: ANKARAN - KOPER

Pohod smo začeli na točki, kjer smo lani zaključili pohod po SPP1. Ankaran nam je kljub pokoronskim omejitvam v zgodnjih popoldanskih urah deloval živahno in optimistično. Nam pa so že kmalu po začetku začeli optimizem jemati prav neprijazni oblaki tam daleč na italijanski strani. A ker je bil otroški del odprave tako navdušen nad začetkom pohoda, smo se kljub videnim oblakom odločili, da prehodimo vsaj del poti, saj so bile naše planinske mamice z avtomobili zelo blizu. Seveda je otrokom in drugim, ki jim je v preteklem letu manjkal miren oddih na morju, zelo prijal počasen začetek, na katerem so otroci uživali ob brskanju po obalnem robu. Nam ostalim pa je zadoščal že vonj morja, da smo zelo hitro preklopili na drugačno razmišljanje. Vsi bi v takem razmišljanju brez težav ostali, če nas ne bi dohiteli nevihtni oblaki, ki jih je prinesel premočan veter. V trenutku se je dokončno stemnilo in začelo res močno deževati in grmeti. Pred vse bližjimi strelami smo hiteli z iskanjem zavetja in suhega kotička v bližnjem gozdu, ki pa nas ni dovolj pokril. Rešitev je našla naša pohodnica, ki je predlagala otroško hiško na drevesu. Pojasnila je, da bi ona v takšnih trenutkih drugim otrokom brez težav dovolila vstop v svojo vrtno hiško. Zato je nismo obremenjevali z odraslim razmišljanjem o tuji posesti in meji ter kdaj lahko »vstopiš« v tujo »odprto« nepremičnino. V zameno in v želji, da bi si tudi odrasli znali tako nesebično in brez pomisleka pomagati v takšnih situacijah, smo po odhodu lastnikom v zahvalo pustili vsak najlepšo školjko. Takšne barve, kot smo jih videli v srebrnem delu školjke, smo kasneje srečali na nebu nad Škofijami, ko smo hiteli mimo parkirišč novih avtomobilov. Vseh možnih barv so bili, le avta v tisti nam najlepši, mavrični, ni bilo. Dan smo sklenili z mislijo, da so avtomobili resnično nujnost, a da se da najlepše stvari videti in doživeti, če jih doživljaš ravno prav počasi. Zato smo se odločili, da bomo slovensko Obalo, čeprav jo nekateri pretečejo tudi v manj kot dnevu dni, prehodili na način, da spoznamo še tiste kotičke, ki so v poletnih dneh prepolni. In eden od takšnih krajev, ki jih morate obiskati kar najtišje in v mirnih dneh, je

Naravni rezervat Škocjanski zatok. Pomembnost slednjega opišejo tudi sledeče besedne opredelitve: ekološko pomembno območje – EPO, posebno varstveno območje – območje Natura 2000, naravna vrednota (botanična, zoološka in ekosistemska), kar smo doživeli že po nekaj pogledih skozi line iz opazovalnic za ptice in druge živali, ki jih tako blizu pristanišča Koper niti nismo pričakovali.

2. dan: KOPER - MESEČEV ZALIV

Še pod vtisom videnega v Sečoveljskem zatoku in Školjčne sipine dr. Janeza Drnovška, smo se po sprehodu mimo vhoda v Luko Koper in res vsečnega, modernega večnamenskega parka ter plaže v Semedeli začeli spraševati, kje je prava mera med industrijskim razvojem in turizmom. Kaj si pravzaprav želimo, saj je naravno bogastvo težko ohranjati s širjenjem objektov kot je luka Koper. Da ni naravnega in čistega občutka, ko se kopaš na novi plaži, ki je v bližini tovornih ladij, ki v morje spustijo verjetno veliko več balastnih in umazanih snovi, kot si vsi skupaj upamo priznati, da jih. In ali imamo sploh avtoritete, kot je bil pokojni dr. Drnovšek, ki nas bodo prisilile, da bomo vztrajali v iskanju pravih dolgoročnih rešitev na takšnih področjih? Želim si politike in takšnih nacionalnih vplivnikov, ki bi nas usmerjali v takšen razvoj, ki ne bi tako zelo nihalo med skrajnim poudarjanjem neokrnjenosti narave na račun omejevanja razvoja in na drugi strani takšnimi projekti, kot je bil TEŠ6. A tudi v Kopru iščejo prave rešitve, med katerimi bi poleg prej omenjenih izpostavil predvsem zaprto obalno cesto vse do Izole, kjer so sedaj poleg sprehajalcev svojo pot našli tudi kolesarji, rolkarji... Nam pohodnikom je ostala v spominu še razstava, ki je spominjala na čase, ko je tu mimo plula ladja Rex in vozil vlak po znani istrijski progi (med Trstom in Porečem) imenovani Parenzana. Tudi Izola ni več samo ribiško mesto, ampak nas je navdušila s pravo mešanico živahnosti in mirnosti življenja. Simonov zaliv je po številu obiskovalcev v sončnem pomladnem dnevu že nakazoval, kakšno je običajno dogajanje v višku sezone. Sonce je že zelo pogrelo ozračje, ko smo se že v popoldanskih urah vzpenjal proti Strunjanskemu križu. A ker smo bili ves dan tako blizu morja, smo ga zato zaključili še s spustom na klifasto obalo Mesečevega zaliva, ki je po mojem mnenju najlepša na slovenski obali. Zelo nas je mikalo, da bi se pridružili najpogumnejšim plavalcem, a majsko sonce po našem mnenju še ni zadosti pogrelo morja. To nas ni ustavilo v ohlajanju naših nog in uživanju v mirnosti dogajanja na običajno zelo obiskani plaži.

3. dan: STRUNJANSKI KRIŽ NAD MESEČEVIM ZALIVOM – STRUNJAN - PIRAN – PORTOROŽ - SEČOVELJSKE SOLINE (MEJNI PREHOD SEČOVLJE)

Dan smo začeli z obiskom župnijske cerkve Marijinega prikazanja in razgledov iz okolice Strunjanskega križa, ki se nahaja nad Mesečevim zalivom. Zaradi dobre vidljivosti smo že s prostim očesom poiskali vse kraje ob obali, v daljavi pa tudi Triglav. Glede teh krajev in razloga za postavitev velikega belega križa velja spomniti na: "Ustno izročilo pravi, da se je tukaj, na 15. avgusta, tj. dan Marijinega vnebovzeta, pred mnogimi leti, zgodil čudež.« Več o njem si preberite na: <http://www.parkstrunjan.si>.

Nam so bili čudežno lepi že razgledi nazaj na Izolo in na zelene travnike in gozdičke, ki so povsem drugačni v poletni vročini in gneči. Takisto velja za bližnji Strunjan. Piran se nam je zdel še najbolj miren iz zvonika cerkve Sv. Jurija. Za Portorož pa imam še vedno občutek, da je ta brez ljudi na ulicah le ob najmočnejši burji. In prav takšen mi je bil vedno všeč. Kako raznovrstna je naša obala in že na tako kratki prehojeni razdalji imamo možnost doživeti povsem drugačne poglede. Zato iz marine nismo strogo zavili nazaj na Parenzano (sedaj pohodniško-kolesarsko pot), ampak

smo se povzpeli na greben nad Sečo, kjer je moč videti ves obseg in lepoto Krajinskega parka Sečoveljske soline. Ker nas je slednja vedno bolj vabila, smo se po poteh med oljčnimi nasadi zelo hitro spustili do solin na delu, kjer se začenja kanal z neuradnimi privezi za manjše ladjice in čolničke. Nas ti nelegalni privezi z neurejenostjo niso niti tako zelo motili, saj smo jih razumeli, da mora nekje na obali obstajati tudi prostor za privez tudi za »mornarje«, ki si običajnih privezov ne morejo privoščiti. A si že zaradi veselja do morja, ladij in robinzonskega načina doživljanja pomorstva zaslužijo svoj prostor ob slovenski obali. Če bližnje letališče opominja, da v bližini poteka najhitrejša oblika turizma, pa je na širšem območju krajinskega parka Sečoveljske soline povsem drug svet. Tam si morate obvezno najti čas ne samo za obisk Muzeja solinarstva, ampak tudi vsega obmorskega pasu s premnogimi pticami in drugimi naravnimi danostmi. Ves ta del poti ob parku poteka večinoma po Evropski pešpoti E12, ki je najbolj obiskana s strani kolesarjev in pohodnikov. Zato je ta del tudi najlepše urejen in opremljen tudi z mizicami in klopmi za počitek. In tako je vse do Mejnega prehoda Sečovlje, kjer se zaključi ta 50 km dolga Evropska pešpot od Škofij in nato večinoma vseskozi ob slovenski obali do hrvaške meje.

4. dan: SEČOVLJE - DOLINA DRAGONJE - KODARINOV MLIN - ŽUPANČIČI - MAREZIGE

Ob 15:40 štart od mejnega prehoda Sečovlje. Po poti prigoda s starejšo »lokalno« gospo, ki je iskala Kodarinov mlin, da bi dostavila pecivo za jutrišnjo poroko. Zgrešila je pot in je hotela najprej natočiti gorivo, nato pa poiskati mlin. Res je težka dilema, ko imaš prazen rezervoar in ne veš ali bi prej odšel napolnit gorivo v oddaljen kraj ali prej pravočasno dostavil pecivo za poroko. Ko smo jo pomirili, da pravkar prižgana luč še ne pomeni, da bo avto tudi takoj obstal, smo jo s pomočjo gsm navigacije usmerili do pravega cilja. Ker ta ni bil daleč in smo hitro hodili, smo gospo potem srečali pri mlinu. Pričakovali smo pecivo v zahvalo, pa ni bilo nič iz tega, saj tudi t.i. »okničarji« dobijo pecivo šele na polovici poroke. Ta poroka pa je bila v polnem teku priprav in povsem razumeli smo, da smo rahlo moteči. A so nam kljub temu dovolili pomalicati tik ob idiličnem parku. Za kako lepo lokacijo gre, dokazuje tudi dejstvo, da je tja svoje kandidatke pripeljal tudi letošnji Sanjski moški. Naš tempo je bil prijetno hiter, zato smo si vzeli čas za veliko majhnih zanimivosti ob poti. Med drugim tudi za plezanje po manjšem balvanu pred vasico Župančiči. Pot po dolini Dragonje je bila mirna in na trenutke res idilična, še posebej pri naravnem mostu preko reke. Zato nas je iz makadamske poti vseskozi vleklo k reki, ki je na določenih delih zelo blizu gosto zaraščenega mejnega območja. Nato smo ob poti srečali tudi policaja v civilnem avtu, ki je oprezal za migranti, a nam je kljub hitenju namenil nekaj prijaznih besed. Obogateni z mnogo takšnimi pogovori in naključnimi srečanji smo v Marezige prispeli šele ob 21:00.

5. dan: MAREZIGE - KUBED – GRAČIŠČE - LAČNA – HRASTOVLJE – PODPEČ - PODGORJE

Marezige in njegove vaščane boste vzljubili in oni vas, takoj ko boste znali na pravi način naglasiti ime njihovega kraja. Tudi zato smo prejšnji dan kasneje zaključili. In to ne samo zaradi ponovljenih degustacij vin na fontani vina in večernem sladoledu z okusom refoška. To je deželna refoška, a tudi drugih vin ne pozabite degustirati. Za mirno vinsko doživetje uporabite prav poseben turistični avtobus, ki vozi v dolino. Želim pa si, da Marezigam uspejo načrti glede skorajšnje postavitve glamping hišic s pogledom na naše morje in da bodo prenočitvene kapacitete vedno ravno tako polne da se vasica ne bo spremenila v mesto množičnega turizma.

Od Marezig smo iz prej opisanih razlogov krenili šele ob 10:35 in pot nadaljevali do Kubeda, nato do Gračišča. Tam smo ugotovili, da bi bila veliko lepša in primernejša pot po opuščeni vaški poti, kot pa ta, ki vodi dalje do mejnega prehoda Sočerga. Nato prvi resen vzpon dneva na 451 m visoko Lačno in spust po poti iz neutrjenih kamnov do Hrastovelj. Tam stoječo cerkev Svete Trojice z znamenitim Mrtvaškim plesom ne velja posebej izpostavljati. Bi pa opozoril na še eno poslikavo v tej cerkvi, in sicer ptiča klavžarja, ki bi naj izumrl (tudi zaradi tega, ker je veljal za gurmansko delikateso) oz. vsaj prenehal bivati v teh krajih že pred nekaj stoletji. Upam, da bo po zgraditvi drugega železniškega tira zopet našel svoj mir v pečinah Kraškega roba in se ne bo, kot v času pisanja tega dnevnika, v teh krajih ustavil na svojih dolgih potovanjih. Nato je sledil vzpon preko Kraškega roba, ki nima zanemarljive višinske razlike, saj se tudi vlak pri premagovanju višinske razlike kar nekajkrat (trikrat) zapelje nad vasico na različnih višinah. Pot nas je zaradi sopare dodobra namučila in tudi zaradi prihajajoče nevihte se nismo povzpeli na obzidje v vasi Podpeč, ampak smo hiteli dalje do večernega cilja, vasice Podgorje pot Slavnikom.

6. dan: PODGORJE - SLAVNIK – ČUK - MALA VRATA - VELIKA PLEŠIVICA - VELIKA VRATA - GOLAC

Iz Podgorja smo krenili šele ob 14:50, zato smo nekateri izpustili ponoven vzpon do Slavnika in smo tik pod vrhom že izbrali pot proti vrhu z zelo zanimivim imenom Čuk. Veliko časa smo namenili slikanju tako panoram, kot cvetja. Nato je sledil del pohoda, ki nam psihološko ni bil najbolj všečen, saj je planinska pot vsaj na območju predela Mala vrata potekala tesno ob državni meji, ki je bila zamejena z visoko žičnato ograjo z nevarnimi rezili. A ko smo se vzpenjali na Veliko Plešivico, se je pohodno območje oddaljilo od meje. Začeli so se res lepi razgledi na Čičarijo na obeh straneh meje. Mirnost pokrajine, mehka podlaga in posledično naš zelo miren korak so omogočili naše srečanje na nekaj metrov s pravljичno lepim bambijem. Prvi očesni stik je na obeh straneh postavljaj vprašanja v stilu: »Ja, ka pa te ti tu delaš?« in hkrati mirnost v medsebojnem srečanju. Šele ko smo želeli ta trenutek ovekovečiti s fotoaparatom, je bil ta gib za praviloma zelo plašno žival prehiter in odhitela je dalje iskat bolj mirne pašnike. A za ta trenutek lahko zatrdim, da si najlepše trenutke človek zapomni tudi brez pogleda na fotografijo. In zato vem, da mi bo očesni stik s tem bambijem ostal še zelo dolgo v mojem spominu. Kakor nam bo ostalo v enako lepem spominu druženje z vaščani v vasi Golac, kjer smo prespali. Vasici se že na daleč vidi, da je zelo dolgo nazaj doživela vrhunec svojega razvoja, ko je bila pomembna tranzitna točka in posledično močno naselje. Danes je redko naseljena, a v njej je moč zaslediti veliko pozitivnih zgodb vaščanov in njihovih obetajočih načrtov, v katere verjamem, da se bodo uresničili v dobro razvoja vasi. Meni je postala zanimiva že zaradi dejstva, da v tej redko poseljeni vasici prebiva neobičajno veliko prebivalcev, ki so, vsaj po priimku, moji daljni sorodniki. Tudi zato sem dva od teh, ki smo jih srečali ob vstopu v vasico, povabil na liter v domačo gostilno. Da si imamo veliko povedati in da smo si drug drugemu zanimivi sogovorniki, je dokazalo tudi povratno povabilo na njihovo večerno pogostitev ob zaključku njihove delovne akcije. Kot se za takšne dogodke spodobi, je potekalo v stilu zbora krajanov ob vrhunski pogostitvi in pripovedovanju premnogih zanimivih vaških zgodb.

Da gre tudi za etnografsko zanimivo vasico dokazuje tudi dejstvo, da je o vasi opravljal raziskave celo Etnografski muzej: <https://www.etno-muzej.si/sl/digitalne-zbirke/lokacije/golac>.

7. dan:

V vasi Golac se nam je po razgovoru z vaščani izoblikovala resna dilema v katero smer nadaljevati. Pripravljeni smo bili na traso skozi Brkine do Ilirske Bistrice in dalje do Koče na Kozleku, kar smo sledeči dan tudi izvedli. A veseli smo, da so nas prepričala tudi stališča vaščanov Golaca, da moramo preizkusiti tudi pot od Golaca preko Poljane do Račic, skozi Sabonje in Malo Bukovico do vasi Trpčane, kjer lahko nato opravite vzpon na Kozlek in se tako zopet vključite na E6, kot po prejšnji trasi. Težko je izbrati v Sloveniji najlepšo traso, zato vam ponujamo dve. Končna izbira bo sicer vaša, a ker smo prehodili obe, bi vam podali primerjavo in nekaj argumentov za koga je bolj primerna katera od teh.

7.1. Skozi Brkine in Ilirsko Bistrico bi priporočil predvsem manj izkušenim pohodnikom, predvsem zaradi vseh potrebnih danosti, ki jih nudijo ravno prav gosto razporejena naselja in vse kar ta nudijo.

8. dan: GOLAC - POLJANE – RAČICE – SABONJE - M. BUKOVICA -TRPČANE - KUTEŽEVO

Na tistih redkih kilometrih, ki poteka po cesti, je ob cesti moč najti dovolj makadamske podlage. Resnično je vsa trasa nogam prijazna. Na določenih delih si res daleč od naselij, kjer resnično ni žive duše. Če si dovolj tih v svojih mislih in v koraku na gozdni poti, kvečjemu srečaš začudeno družino srn. V okolici vasi Kuteževo, Trpčane, Zabiče in Podgraje je mogoče že na travniku zaslediti toliko različnih rastlin, ki vzradostijo tako oko, kot pozitivne dražljaje v nosu. Fundacija Kraljevine Nizozemske je podprla raziskavo, katere ugotovitve so potrdile prej opisano, kot tudi dejstvo, da je na tem območju resnično veliko zalog prvovrstne pitne vode. Zaradi vode in hudourniških strug smo se vse od Male Bukovice vzpenjali in spuščali po mnogih serpentinah, ki so se izogibale globokim kanalom, ki so nastali po številnih nalivih. A pot ni prestrma in zaradi dovolj gostih gozdov hoja poteka po resnično idealnih pogojih. Pa ne bi izpostavljaj samo bioklimatskih pogojev, ampak predvsem psihološke, ki jih opišeta samo dve besedni zvezi: nebeški mir in neokrnjena narava. Kdor to išče, ne bo iskal več drugih argumentov, zakaj izbrati to traso. A nanjo se vseeno dobro pripravite, vsaj glede hrane in pijače. Pot resnično poteka po neobljudenih krajih, vendar se jih ni potrebno bati. A imejte spoštovanje do narave in navidez adrenalinski pohod skozi prvinsko naravo bo nežen do vas in tudi vi se boste naučili gibati skozi naravo. Ko vam odkrijemo, kje točno potekajo te poti, vas prosim, da se tudi vi zavežete tako ravnati, saj mora ta pokrajina ostati čista, pristno prvinska in mirna. Odgovor, zakaj je v teh krajih vse tako mirno v vseh pogledih, smo izvedeli ob večernih pogovorih z vaščani. Slišali smo ogromno zgodb iz ljudskega izročila, ki segajo v čase staroslovanskih božanstev in boginj ter šamanstva. Veliko jih je zbrala domačinka Metka Hribar. Nam je bila prijetno posebna tista, da v njihovih krajih otroke ne nosijo štoklje, ampak da pridejo na svet iz izvira. Če se je vaška babica dovolj potrudila, je lahko z mešanjem s palico po izviru na svet pritegnila bodisi punčko ali fantka. A da zgodba ni povezana s tem, kako otrokom pojasniti spočetje in porod, ampak da ima globlje mistične prvine, dokazuje tudi dejstvo, da so tudi umrlim na drugi svet pomagali preko izvirov. Voda je in ima v teh prav poseben pomen. In dokler bo tudi pri ljudeh tako sprejeta, bo v naravo in med ljudi vmešala tisto prvinskost življenja.

9. dan: KUTEŽEVO - SVIŠČAKI – SNEŽNIK

O teh krajih obstaja res veliko zanimivih ljudskih pripovedk. Ker si jih lahko preberete na Google docs od Metke Hribar, vam bomo le naštel najzanimivejše naslove:

Vatež pol kozel pol človek, ki je živel na Snežniku. Gospodične so na Snežniku nabirale bele kamenčke za vedeževanje.

Seveda pa je beseda nanesa tudi na kralje teh gozdov - medvede. V debati sta sodelovala domačin, ki je trdil, da je v teh krajih največ medvedov, planinka iz Dolenjske pa je trdila, da jih je več na Kočevskem. Zmagovalec te bitke podatkov je seveda bil tretji, ki ne vstaja rad zgodaj. Njegov današnji izgovor za dodatnih 5 min je bil, da dajmo še malo počakati, da se vsi medoti vrnejo v svoje brloge, saj če jih je v teh krajih res toliko, obstaja teoretična možnost, da se srečamo na kakšni od gozdnih poti. Seveda je za to majhna verjetnost, prav tako za medsebojni fizični konflikt, a vsem pohodnikom na res osamljenih gozdnih poteh niso bile vseč niti ocene nekaterih, da so ravno videli skalni brlog, ki bi bil primeren za medveda. Za vse, ki bi medveda radi srečali ali vsaj videli, predlagam, da poizkusite to v Ložu. Morda vam bo uspela kakšna tako dobra fotografija, kot iz Male Bukovice.

Z naročanjem lepega vremena za pot na Snežnik v tem letu res nismo imeli sreče. Ne pri zadnjem poskusu iz Ilirske Bistrice, kot tudi v vseh nadaljnjih in tudi ne pri zadnjem iz Kuteževega. Na Sviščakih nas je oskrbnik miril, da sicer vremena za Snežnik resnično nihče ne zna napovedati, a tako urna mlada planinca bova zagotovo že pred nevihto na vrhu. In res sva bila hitrejša od nevihte, a vseeno prepočasna za nepozabne razglede. Planinec iz Ptuja nas je pomiril, da je bil na Snežniku več kot 40 x in zelo redki so bili izleti, kjer je videl vse do Velebita. Čeprav je na Snežniku zelo spremenljivo vreme, boste zagotovo nekoč imeli priložnost, da poleg naših dolin in gora vidite kot na dlani tudi Opatijo, Cres, Krk... A niso samo razgledi in prej opisano tisti razlogi, zaradi katerih se bomo tudi mi še vrnili na to goro.

10. dan: SNEŽNIK - LESKOVA DOLINA

To jutro pa so nas zamujene prihajajoče nevihte spodbudile k res hitremu spustu proti Leskovi dolini. Vso pot od Koče Draga Karolina na Snežniku do Gašperjevega hriba nas je močil težak dež, ki je bil zelo neprijeten tudi zaradi kombinacije z močnim vetrom. Vmes je vsa ta vremenska ujma za kratko prenehala, a so nas planinske mamice opozorile, da se nevihte približujejo že iz drugega konca. Še premražena od jutranjega dežja in vetra sva s sopotnico sklenila pritisniti tipko za pobeg še preden bi začela razpravo, koliko je v takšnih razmerah sploh varno nadaljevati pot skozi notranjske gozdove. Ugotovila sva, da vseeno ne uživava toliko na dežju kot par črnih gorskih močeradov. Da velja biti pri vremenu okoli Snežnika in nasploh po gibanju po Notranjski planinski poti in še dalje po Via Dinarici ponižen in previden, sva ugotovila, ko je sonce zamenjala takšna pošiljka dežja, ki bi bila preveč še za najbolj zagrete mojstre preživetja v naravi. S sopotnico nimava več strahu pred nevihtami v naravi in bivakiranjem v neobljudenih gozdovih, a vseeno sva bila še bolj zadovoljna, ko sva nevihte spremljala iz toplega kavča in bila v mislih že pri dogodivščini naslednjega dne, obisku festivala Castle. Zakaj dogodivščina, boste ugotovili, ko izveste najino starost.

Osnovna ideja je bila, da bi pot izvedli na način, da bi do festivala prišli kar peš in tam naredili prvi regeneracijsko sprostitveni odmor na naši poti. A vreme in drugi nepredvideni dogodki so povzročili štiridnevno zamudo, ki je terjala manjšo spremembo planov. A kot tudi ostale spremembe v življenju, je tudi dejstvo, da smo Faro obiskali kar dvakrat, prineslo same lepe rezultate. Imeli smo namreč priložnost spoznati, da je mogoče tudi v takšni mali vasi doživeti dve povsem na videz nezdružljivi zadevi. Neverjetno dober glasbeni festival in neverjeten mir in naravo v teh krajih ob Kolpi. O slednjem bomo še spregovorili v nadaljevanju. Saj preprosto ne

smemo pozabiti omeniti, da Dolenjci organizirajo neverjetno dobre glasbene festivale. Lahko potrdim iz prve roke, saj sem eden od obiskovalec zadnjega festivala Rock Otočec. S tem mislim tistega predzadnjega, pravega, na lokaciji ob Krki. No sedaj veste, koliko je avtor star in tudi nor. Seveda drži Predinov pregovor: bolj star, bolj nor. A sam menim, da si star toliko, kot se sam počutiš. In če se znaš vključiti v družbo mlajših in te ti razumevajoče sprejemajo, ko ugotovijo, da znaš na pamet pesmi skupnih bendov, ki so na festivalu, potem se ni treba opravičevati in pojasnjevati, zakaj še lahko uživaš na takšnih dogodkih. In da boste sprejeli moje prepričanje, da je obisk takšnega glasbenega festivala lahko koristen vsakomur, bi izpostavil svojo obljubo, da bom obisk na takšnem festivalu dovolil tudi svoji hčerkici. Če bo nanj seveda želela, če bodo čez desetletje sploh še obstajali takšni festivali oziroma takšna oblika druženja. Bodo pa zagotovo potrebni starši, ki bodo temu primerne dogodke razumeli in bodo nanje vozili svoje otroke. In takrat bom v vlogi šoferja v pižami.

11. dan: LESKOVA DOLINA – BABNO POLJE

Petkov popoldan se je nadaljeval od tam, kjer smo zadnjič prekinili, v Leskovi dolini. Po današnjem zapisu boste razumeli, zakaj velja zelo resno načrtovati pot skozi notranjske gozdove. Že kmalu po tem, ko smo krenili na pot, smo ob gozdni cesti videli iztrebke medveda in v razmočeni zemlji sledove njegovih velikih šap in krempljev. Takrat smo se še šalili na ta račun. Ko smo šli mimo jase ob gozdu, je moški del ekipe še razpravljal o tem, da bi na to jaso povabili svoji partnerki na romantično šotorenje. A naša sproščena razmišljanja je prekinila lovčeva ostra gesta, naj obstojimo. Pokazal je na rob jase, ki je bila oddaljena približno 200 m. In tam je bil res velik medved. Vso našo pot smo se v mislih pripravljali na takšno srečanje in na tečajih za planinske vodnike smo prejeli mnoge modre nasvete, a v tistem trenutku je vsak reagiral povsem različno. Lovec je takoj pograbil najdebelejšo vejo. Njegova žena je, preden smo se znova spogledali, splezala na drevo. Avtor tega dela pa je ravnal kot nekdo, ki mora imeti dokaz, saj nam sicer nihče ne bo verjel, da smo medveda videli tako od blizu in je dogajanje začel fotografirati in snemati. Edini moji dve olajševalni okoliščini sta bili, da je veter pihal iz medvedove smeri in da nas zato ni opazil. Druga pa je, da je bil ravno sredi običajne vegetarijanske večerje, ki mu praviloma bolj tekne kot človeško meso. Ja mnogi so presenečeni, da je tako velika zver večino časa rastlinojeda, a je nevarna zlasti takrat, ko spozna, da se z mesom za dlje časa nasiti in takrat napada tudi govedo in drobnico. Sicer takšnih primerov v Sloveniji ni mnogo, sploh glede na številčnost medvedje populacije v Sloveniji. Še bolj pa so redka srečanja medveda s človekom, saj se ta praviloma človeku na daleč izogne in napade le, ko začuti, da bi lahko bili ogroženi njegovi potomci. Za takrat velja upoštevati sledeče nasvete in dejstva.

Medvedi so boljši plezalci in dolgi tudi do 2,5 m! Od plezanja na drevo ga lahko odvrneš tako, da ga zbodeš v smrček in instinktivno se bo prijel zanj in se spustil. In upam, da odnehal. Čeprav v gozdu skušajmo biti čim manj glasni, pa to ne velja za območja, kjer je možno srečati medveda. Še posebej bodite previdni zjutraj in zvečer na robovih gozdnih jas, da ne presenetite medveda. Teoretično ste varni, ko vas bo pravočasno opazil in ko se bo hranil, kot se je ta na posnetku, ki se ni pustil motiti. Priporočamo vam, da se na te poti odpravite z vodniki in nikoli sami ali s psi.

Točne lokacije, kjer smo srečali medveda, vam ne izdamo, tudi zato ne točne poti do Babnega polja, saj želimo ohraniti mir v bivanjskem prostoru divjih živali. Smo se pa povsem varno počutili zvečer, ko smo prišli do Rihtarjeve domačije v Babnem Polju. Naj vas od obiska ne odvrne dejstvo, da gre res za kraje, ki slovijo po najbolj nizkih

temperaturah v Sloveniji. Veliko več je stvari, ki tja kar vabijo. Nam bo v spominu ostal sončni zahod in zgodbe Alenke Veber, ki je najboljši vodič po teh krajih in oseba, ki bo poskrbela, da zanimive zgodbe iz preteklosti ne bodo pozabljene in da bodo ti kraji tudi napredovali v vseh pogledih. Ena od takih je med drugim zelo zanimiv muzej, ki dobesedno prikazuje, kako so ga srale naše babice. Ja, ljudje v teh krajih so neposredni in neverjetno zanimivi. In če ste mislili, da bomo lahko po takšnem adrenalinskem dnevu mirno zaspali, ste se zmotili. Prenočišče smo izbrali na skednju v kampu sredi gozda. Njegova lastnika sta bila tako kot Alenka, neverjetno zanimiva sogovornika. Seveda se jim naše srečanje z medvedom ni zdelo nič posebnega, saj sta jih sama doživela še več in tudi njihov kuža je z lokalnimi medvedi našel dogovor, kako blizu lastnikovega doma smejo. No, mi smo zvečer spili nekaj manj kot bi sicer, da nam ponoči ne bi bilo potrebno do wc-ja, ki je bil oddaljen od kozolca, kjer smo spali.

12. dan: BABNO POLJE – MEDVEDJEK ŽAGA

Zbudili smo se v čudovito jutro v času, ko je prebujajoče se sonce izparevalo zadnje jutranje meglice iz polj. Nismo bili najbolj zgodnji, saj velja, da imajo v teh krajih pol leta mraz, drugo polovico pa zimo. Tudi to poletno jutro je bilo zelo sveže, a smo se hitro ogreli, ko smo se začeli dvigovati navkreber in smo že lahko opazovali, kako sončnice že dvigajo svoje glave. Tudi mi smo jih ob zanimivih pripovedovanjih Štefke, vodnice PZS iz PD Cerknica. Začetni del poti nas je vodil po območju kjer so v 3. in 4. stoletju Rimljani zgradili sistem višjih zidov in obrambnih stolpov. Imenoval se je Clastra Alpium Iuliarum (Zapore Julijskih Alp), in je potekal med Reko in dolino [Bače](#) (pri Koritnici), kjer so naravno oviro že predstavljale Alpe. Da se zgodovina ponavlja, dokazuje to, da so v času zadnjih večjih migracij skozi Slovenijo, skoraj na istem mestu, kot je potekala obrambna linija pred narodi iz vzhoda, postavili žičnato ograjo. Želimo si, da slednja kmalu ne bi bila več potrebna in da bo njene ostanke tako težko najti, kot smo jih mi iskali ves dan. A med pohodom, ki je večinoma zopet potekal po gozdu, nas je zaposlovala še ena zadeva oz. ena žival. Saj ni potrebno razlagati katera. Da včerajšnjega srečanja z medvedom še nismo čisto pozabili, nas je spomnilo tudi dejstvo, da je sopohodnik, ki je tudi lovec, ta dan s sabo nosil debelo palico in na nahrbtnik obesil tudi zvonček, ki je vse ostale rahlo iritiral. A ker smo se hkrati strinjali, da bomo raje prenesli takšno zvončkljanje, kot pa ponovno srečanje z medvedom, smo še nekaj dni kasneje hodili ob teh zvokih. Ko smo šli mimo jame Votla stena v bližini vrha Petelinjek, smo takoj pomislili, kako je to idealno bivališče za medveda. A resnica je povsem drugačna. Medvedi seveda ne živijo v prostornih jamah, ampak v brlogih, v katere se težje spravijo. Ampak če je lovec uporabil tak preventivni ukrep, potem nismo bili edini s preveliki očmi. Previdnost in dobra priprava v teh krajih vsekakor nista odveč in tudi če ste zelo dobri v orientaciji, ne zapuščajte markiranih poti. Mi smo ta nauk ponovili na območju Kimlete in Cimermanovega vrha. Po analizi gpx sledi smo ugotovili, da smo bili sicer v pravi smeri, a bi na koncu z vzponi in spusti po strmih globelih porabili več časa in energije, kot smo jo s povratkom in potjo, ki je vodila malce naokoli. Kadar pa se izgubite, upoštevajte še eno pravilo, ki je nam pomagalo, da smo, čeprav neradi, sprejeli odločitev o nadaljevanju poti po krajši poti. Kadar se gozdne vlake začno ožati in na njih ni sledov, potem takoj obrnite, saj v to smer ne vodi pot nazaj v civilizacijo! Da se v teh gozdovih ni dobro učiti navigacije, so nam potrdili tudi gozdarji, ki smo jih srečali, ko smo se že začeli spuščati iz gozda do ceste med vasmí Travník in Sobol. Zgodbe iz gozdov nas sicer niso preplašile, ampak so nam zbudile

nek pravilen odnos in spoštovanje do teh gozdov. Težko je zato razumeti, da kljub morda na videz bolj trdim izkušnjam iz gozda, tja še vedno radi zahajamo. A prav tako radi imamo tudi zelene travnike, ki so naravnost čudoviti tudi med vasicami Lazec, Podpreska in Draga. Vaščane slednje vasi moramo še posebej pohvaliti, saj še vedno živijo kot trdna skupnost. Predolgo bo, če bi opisovali, kako hitro smo prišli od točke, ko v teh krajih nismo skoraj nikogar poznali, do točke, ko smo se najavili pri osebi, ki nam je na daljavo pomagala urediti prenočišče, a ker te osebe ni bilo doma, smo bili povabljeni, da posedimo na dvorišču soseda. Naša planinska mamica je vsem postregla odlično obaro. Domačini niso prenehali nositi pijače. Tudi brez nje bi si imeli veliko povedati, zato smo šele tik pred večernim mrakom prišli do kočice na Žaga Medvedjak.

13. dan: MEDVEDJAK ŽAGA - BOROVEC PRI KOČEVSKI REKI

Zakaj se kočica in vrh imenuje Medvedjak smo znova dobesedno izvedeli že zjutraj, ko smo na paši zopet videli medveda. In to na jasi pod stavbami, kjer je od oktobra 1990 do aprila 1991, v tajnosti potekalo usposabljanje 1. brigade Moris nastajajoče Slovenske vojske. Tudi prej navedeno potrjuje dejstvo, da gre za res odmaknjene kraje. Zato z izjemo na Goteniškem Snežniku, kljub lepi nedelji, celoten dan nismo videli drugega živega bitja. A to nas ni motilo, saj smo stopili na relativno zelo dobro markirano Kočevsko planinsko pot mimo točk z zelo zanimivimi imeni, kot so Pri treh lužah, Šajbnik, Mož, Pragozd Krokari. Veliko je krajev, kjer lahko najdeš svoj mir, a so tudi predeli, kjer moramo še posebej spoštovati, da si tega želijo tudi živali. Eno takšnih je na območju Cerka, kjer je t.i. mirno območje divjega petelina.

A dan je bil zelo vroč in kljub dejstvu, da je pot vodila po gostem gozdu, nam je bilo zelo vroče, kar se je poznalo tudi pri porabi pijače. Zato sta bila suha tudi oba izvira, na katera smo računali, da nam bodo za rezervo na poti. Posledično se nismo povzpeli preko Cerka, ampak smo tik pred pragozdom Krokari raje preventivno krenili v dolino in traso zaključili v vasi Borovec pri Kočevski Reki. Že na meji dehidriranosti smo se razveselili odprtega lokala v Kočevski Reki, ki je odličen vir o tem, kaj vse se da v teh krajih početi in videti, kar se še pred desetletjem ni smelo. Sicer so tudi sedaj tu določena zaprta vojaška območja, a kar je najpomembnejše in najzanimivejše, odpirajo se nekatera naj misterioznejša. Kot na primer Bunker Škrilj, ki je v skali 80 m pod površjem, okoli katerega je speljano 500 metrov hodnikov in bi v času atomskega udara omogočal stanovalcem brez oskrbe preživeti tudi do 100 dni. Da bomo razumeli tiste čase, ki upam, da se ne bodo nikoli ponovili, bo potrebno to zadevo obiskati, saj verjamem, da bodo zgodbe od tako pogumnih in direktnih ljudi, kot žive v teh krajih, pravilnejše od tistih iz drugih virov.

14. dan: BOROVEC PRI KOČEVSKI REKI - INLAUF - KREMPE - BORIČ - OKNO V KUŽELJSKI STENI – GRADIČ - FARA

Ta petek popoldan so šle zadeve na minuto natančno. Iz Borovca pri Kočevski Reki smo mimo Inlaufa krenili ob 15:18, Krempe sedlo smo osvojili ob 15:45, vrh Krempe ob 16:00, Borič 17:10, Okno v Kuželjski steni 18:55. No tu pa so se začeli prvi pogovori, koliko časa si je modro vzeti pred večerom za uživanje na tako čudoviti razgledni točki, kjer skozi odprtino v skali lahko opazuješ dolino Kolpe. Danes, ko gledamo slike od tam, bi zagotovo rekli, da prekratko. A kdor ve, kakšna je noč v kočevskih gozdovih, bo rekel, da predolgo. Današnji cilj je, da bi iz teh gozdov prišli še pred polno temo. Morali pa smo še mimo Kuželjske stene in Gradiča priti do Fara. Tja smo prišli ob 21:20, ko je seveda bila že polna noč. A uspelo nam je, da smo imeli tako dober tempo, da smo iz gostega gozda prišli ven še pred mrakom in v

svetlobi lune in naglavnih svetilk je bil spust iz kočevskih grebenov zelo prijeten, saj je potekal po enakomerni serpentinasti poti. A hkrati opozarjam, da se po kočevskih gozdovih in grebenih ponoči in v zmanjšani vidljivosti nikoli ne hodi. Sploh na prej opisanem delu, kjer je pot speljana ob robu, ki je na južno stran večinoma prepaden, proti severu pa, če zaidete s poti, hitro odtavate v brezpotje, kjer se je težko orientirati. Ker smo pot poznali in ker smo bili pripravljeni in usposobljeni na vse možne scenarije, tudi bivakiranje v gozdu, tudi sedaj prej opisano turo ocenjujemo še za relativno sprejemljivo. A vsem drugim, ki takšnih izkušenj nimate, toplo odsvetujemo, da sami raziskujete to območje, ki ima na mnogih delih dejanske značilnosti pragozda. Tudi zato smo bili mi zvečer zelo veseli, da ni bilo potrebno bivakirati v gozdu, ampak smo prespali v obnovljeni "Velikanovi hiši" pri Južničevih. Če naredimo kratek preskok in poiščemo skupno točko z zadnjim našim obiskom te vasice, je to zagotovo glasba. Lepo je bilo srečati in spregovoriti s članom Prifarskih muzikantov in pevko nekaj manj znane lokalne skupine Dupljaki na njihovem dvorišču. Skupina, ki uspe napolniti Cankarjev dom, si zasluži pozornost. A ob tem je potrebno poudariti potrebnost razlikovanja med podanim vtisom na odru in izven njega. Na primer fantje skupine Dubioza kolektiv so čisto drugačni na tonski vaji, kot takrat, ko imajo uradni nastop. Želim vam pa, da se boste imeli kdaj priložnost zaplesti v osebni pogovor z osebami, ki ste jih prej spoznali le preko umetniške distance. In tudi zato so odlična priložnost festivali in obiski krajev, kjer te osebe živijo, ko niso »na odru«. V domačih krajih so fantje in dekleta iz Fare prijetno drugačni v smislu umirjenosti. Lahko bi rekli, kot je njihova pokrajina. No morda ne čisto vedno oz. v času festivala Castle. In ravno to razliko sem želel poudariti, da je te kraje potrebno spoznati v obeh njenih skrajnostih. Če se bojite kočevskih medvedov, še nasvet: prehodite Kočevsko planinsko pot v tem delu v času festivala Castle, ko medvedi poiščejo mir v drugih krajih, a hkrati preden si začno urejati zimski brlog. Mi smo se zaradi ljudi, ki so nas tako lepo sprejeli v teh krajih odločili, da pridemo zopet tudi v ostalih letnih časih.

15. dan: FARA - KOSTEL - GORENJA ŽAGA - SREDNJI RADENCI

Ker je v okolici Fare in Kostela za naše pojme skoraj preveč tematskih poti, smo zelo dolgo imeli dilemo, katero od obstoječih izbrati.

Zato smo zaupali izbiri domačega vodnika Vasje Marinča, ki je tudi fotolovec, da nas spremlja po poteh, ki so njemu najlepše. Da je bil prava izbira, nas je prepričala že njegova spletna predstavitev (www.kocevska.com): »S fotoaparatom sem podolgem in počez prehodil Kočevsko. Po vseh njenih poteh in brezpotjih. Poznam vse skrite fotokotičke, vsa razgledišča, vse točke, kjer se da fotografirati najlepše sončne vzhode in zahode, poznam vsak najmanjši potok. Vem, kje se da fotografirati živali, ptice, dvoživke, žuželke...« Iz Fare smo krenili proti izviru Nežice. To območje so nekateri upravičeno poimenovali »mini Plitvice«. Pot smo nato preko Drena, Vrha pri Fari, proti Kostelu nadaljevali po poti, kjer poteka Kočevska planinska pot. O drugem največjem grajskem kompleksu in o okolici Kostela bi lahko zelo veliko napisali. A predlagam, da začnete z raziskovanjem na <http://visitkostel.com/>. Mi smo se spustili iz gradu nazaj na parkirišče in krenili na krožno pot z zelo zanimivim imenom »Pot Mikulov vrag«. Zopet smo se vrnili v gozd, ki je imel lastnosti pragozda in ven prišli v bližini kraja Gorenja Žaga.

Sledil je del, ki je bil psihološko najtežji. Preveč lepih kotičkov ob Kolpi za postanek in premalo časa. Drug, še bolj tesnoben občutek je bil, da smo bili večino časa na zamreženi strani Kolpe, mimo pa so po reki vozili mladi, ki so čolnarjenje vzeli kot mobilni piknik. Prav radi bi z njimi vsaj za trenutek zamenjali način potovanja. Sploh

zaradi visoke vročine, ki je pritiskala kljub bližnji reki in dejstvu, da smo bili v tesnem kanjonu. Glede slednjega moramo dodati argument domačinov proti ograji z rezili oziroma njeni funkciji odvratanja beguncev. Vsekakor je prepričljivo mnenje, da tistemu beguncu, ki uspe preplezati te prepadne stene in obiti vse jame, mu ne samo smemo dati državljanstvo, ampak ga moramo zaposliti kot specialca. Ograja je na vstopnih točka za čolnarjenje in kopanje prekinjena z vrati, ki se zvečer zaklepajo. Tovrstnih lokacij je bilo kar nekaj in tudi kampi ob reki so bili vedno bolj pogosti. Njihova številčnost in posledično konkurenčnost je tudi dvignila nivo njihove ponudbe. Nas je pritegnil Kanu kamp v Srednjih Radencih, saj ponuja poleg možnosti kampiranja še namestitve v sobah, glamping hiškah, FKK plaža. Simpatičen je bil tudi mini živalski vrt, energetske točke in še bi lahko našteval. Naslednjič se vrnemo in obiščemo še izvir Bilbe ter preverimo razgled na vasice ob Kolpi še iz najbolj fotografirane toče, iz razgledišča Kozice.

16. dan: SREDNJI RADENCI – VINICA

Zjutraj smo se zapletli v zelo prijeten in obetajoč razgovor z domačini in že nabrali dobro uro zamude, a ko smo na robu kampa videli napis »Labirint ljubezni« in kaj vse obljublja, smo pristali, da še nekaj kasneje začnemo z načrtovano potjo. Sledeče lastnosti labirinta bi prepričale tudi vas: uresničuje želje, pomlajuje in polepša, izboljšuje odnose, ljubezen, spolnost in življenjske užitke, odpravlja odvisnost, ljubosumnost in pohlep, povečuje ustvarjalnost, podpira življenje v obilju. Lepe želje, ki pa so očitno podkrepjene s prepričanji iz polpretekle zgodovine. Ob poti je namreč Trpotec, izvir večne mladosti. Še nekaj, kar sodi v čas mirne preteklosti, so mlini na vodno kolo, ki jih je na tem delu kar nekaj. Izpostavili bi mlin Breška malenica, ki občasno (večinoma ob predhodni najavi) še deluje.

Na tem delu so domačini uspeli doseči, da je nekaj manj žičnate ograje in je meja veliko pametnejše in primernejše varovana z video nadzorom.

Ker sem sam pacifist, ki je veliko delal tudi na projektu www.nomorewars.eu, ne razumem potrebnost ohranjanja pomnika: »Francoski kamen: Leta 1813 so domačini tu pobili francoske vojake«. Verjamem, da je na turistični poti potrebno dodati tudi nekaj točk, ki že po imenu pritegnejo. A sam menim, da jih pot ob Kolpi proti Damlju ne potrebuje, saj je dovolj čudovitih pogledov in enostavnih dostopov čisto do reke. Pod vasjo Damelj je po mojem mnenju eden najlepših točk za kopanje v Kolpi. A vasica ponuja še veliko več, kot je najjužnejša točka Slovenije (v predelu, ki se imenuje Kot pri Damlju), dobra hrana in pijača. Za tiste, ki menite, da v Beli krajini ni pravih gora in skal predlagamo, da preizkusite naravno plezališče v Damlju in Mlinarsko pot do Vinice. Poleg šestih mlinov, bi na tem delu izpostavil še Kovačji grad. Slednjega ne izpostavljam samo zaradi zanimive upravne razdelitve v nekdanji državi (KRAJ: Kovačji grad, OBČINA: Vinica, OKRAJ: Črnomelj), ampak zaradi dejstva, da je slednji na nižjem gričku od koder je poseben razgled na Kolpo. Na koncu kraja smo se mimo hiše, kjer so imeli na pročelju angelska krila spet spustili tik do Kolpe in ob robu travnika prišli do Vinice. Še zadnji vzpon dneva je bil od mejnega prehoda v Vinici do gradu, kjer velja spiti kozarček v vinoteki.

17. dan: VINICA - ŽEŽELJ – ZILJE - MILIČI – MARINDOL

Današnja pot nas bo vodila po Beli krajini, v deželi med Kolpo in Gorjanci. Če bi poiskal 5 besed, ki Belo krajino najbolje opišejo, bi izbral vinograde, zelenega Jurija, o katerem sem se učil že v osnovni šoli, bele breze, prijazne ljudi in pa številne lepe cerkvice, ki so jih postavljali nekdanji srednjeveški gospodarji te pokrajine – križniški vitezi. V srednjem veku se je v teh krajih zelo veliko dogajalo zaradi turških vpadov in

tudi cerkvice, kot je na primer ta na Žežlju, ki smo jo obiskali, so opravljale obrambno funkcijo. Tako so oblikovane tudi mnoge kmetije, kot na primer Šokčev dvor v Žuničih, kjer vse stavbe sklenjeno tvorijo kompleks.

Prej omenjeni vpadi so povzročili, da so te kraje prišli braniti tudi Uskoki in nekaj teh pravoslavcev je še vedno živečih v vaseh Paunoviči, Bojanci, Marindol in Miliči. Nekaj manj bohotna pravoslavna cerkev sv. Petra in Pavla v Miličih se prav lepo vklaplja v to nežno pokrajino, a hkrati pusti močan vtis. Prav tako ljudje v teh vaseh. Resda jih je sedaj v teh vaseh veliko manj, a njihov odnos do svoje pripadnosti se vidi tudi po vzorno urejenih pokopališčih, ki so večinoma izven vasi in verjetno je tudi zato v teh krajih več smerokazov za pokopališča, kot ostalih smerokazov. Te smo zelo pogrešali v gozdovih v bližini vasi Zilje in smo se preveč spustili na južno stran pobočja. A nismo bili zaradi tega slabe volje sploh, ko smo izkusili kako dobri ljudje živijo v teh krajih. Kot na primer na turistični kmetiji Starešinič, kjer smo spoznali njihova najboljša vina, izvedeli kako speči belokranjsko pečenko (jagnje) zgolj na topli zrak in še danes imamo pred očmi krompir v kosih, ki se je pekel tudi s sokom iz prej omenjene pečenke. Domačin je kot pravi Belokranjec odklonil plačilo za degustacijo. A prav je, da kadar ocenite, da ste degustirali v večjem obsegu kot je običajno in za to ne bodo želeli plačila, jim nekje ob sodih odložite po vašem mnenju ustrezen znesek. Oni bodo kljub plačilu še vedno ostali enako pripravljene soljudem dati vse kar imajo, vi pa boste s tem pomagali, da se bo čim manj tako dobrih ljudi odselilo iz te lepe pokrajine.

Tudi zaradi prej opisanega smo preko Marindola in Vrhovskih vrtač prispeli do regionalne ceste, ki povezuje Vrhovce in Adlešiče, šele v poznih nočnih urah. Na koncu najlepša hvala g. Jermanu iz PD Črnomelj, saj brez njega iz raziskovanja teh krajev nikakor ne bi odnesli toliko zanimivih informacij, kot smo jih.

18. dan: VRHOVCI - ADLEŠIČI - GRAD POBREŽJE – RIM – GRIBLJE - OTOK - METLIKA - SUHOR PRI METLIKI

Ko smo prečkali regionalno cesto v Vrhovcih, smo se čez prostrane travnike približali vasi Gorenjci pri Adlešičih. Po serpentinasti poti smo se spustili do Kampa ob Kolpi in nato spet zložno ob reki proti Adleščem, nato pa v vasi Purga zopet v smeri Kolpe h gradu Pobrežje (Freienthurn). V sredini šestnajstega stoletja ga je zazidal baron Ivan Lenkovič v obliki renesančne trdnjave, ki je z močnim obzidjem služila tudi kot velik protiturški tabor. Danes je grad zapuščen in le eno od poslopij in ostanki stolpa za zvonik pričajo o tem, kako velik objekt je to nekoč bil. Kakor je bil nekoč mogočen Rim. No mi smo se sprehodili samo skozi zelo pomanjšano belokranjsko verzijo tega mesta. Prav tako nam je korak hitro tekkel mimo vasi Dragoši, Fučkovci in Griblje. Od tam mimo vasi Krasinac do vasi Škrilje pa smo hodili po poteh med polji. Nato smo zopet zavili na lepo travniško pot ob Kolpi in z nje skrenili šele v vasi Otok, z namenom, da obiščemo letalo Douglas Dacota DC3, ki stoji na nekdanjem medvojnem letališču. Avgusta 1944 je 87 zavezniških vojakov uspešno prebegnilo iz ujetništva v Mariboru. S pomočjo partizanov so na nočnih pohodih uspešno prišli do omenjenega letališča in se srečno vrnili domov. Spomin na te dogodke opominja tudi tematska pot Po vranovi poti in črne markacije v obliki vrana. Takšen je bil namreč vzdevek enega od pobudnikov pobega.

Na tem mestu delujoče letališče je kmalu postalo premajhno in novega, imenovanega Picadilly Hope A z dvema stezama, so zgradili v bližnjem Krasincu. Od septembra 1944 do konca aprila 1945 je bilo iz teh dveh letališč rešenih preko 800 pilotov, na varno pa odpeljano preko 2000 otrok, žena in starcev. Od tam so prepeljali preko 1400 ranjenih partizanov in v obratno smer prepeljali partizanom

velike količine hrane, zdravil, opreme in orožja. Od letališča na Otoku do mostu preko Lahinje poteka trasa po lepi poti, po kateri je speljana tudi turnokolesarska pot. Nato sledi nekaj adrenalinskih minut ob regionalni cesti, dokler na vrhu klanca nismo zavili zopet na lokalno cesto, ki skozi Križevsko vas pripelje na jug Metlike. V Metliki nas je bila večina prvič in nad samim mestom smo bili res prijetno presenečeni. Sploh njen stari del je vreden raziskovanja. Mi pa smo po Cesti bratstva in enotnosti kmalu odhiteli dalje, z obljubo, da se naslednjič ustavimo za dlje časa. Če ne prej, maja na Vinski vigredi, največjem festivalu vina. Iz mesta smo preko Berčic nadaljevali pot do Svetega Urbana. V Bučinjo vas smo prispeli preko vasi Grabrovec, kjer so nam domačini priporočili res lep gozdno pot preko potoka Sušica. Preko Boreče vasi smo do Suhorja pri Metliki prispeli tik pred večerno nevihto.

19. dan: DOLNJI SUHOR PRI METLIKI - KOČA NA GOSPODIČNI – TRDINOV VRH
V Dolnjem Suhorju pri Metliki se morate ustaviti pri poznobaročni cerkvi sv. Jožefa. S svojo lego na zaobljenem gričku in z dvema zvonikoma nas je vabila že ves prejšnji dan in tudi ko smo se mimo lovskega doma vzpeli že do Planinskega doma Garjevec. Tu je idealna točka za postanek in uživanje v panoramah. Mi smo si tu privoščili že prvi »Donat«. Seveda v steklenički Donata ni bila ta pijača, a moj planinski mentor Jože mi je poleg planinskega znanja želel posredovati tudi nekaj modrih nasvetov o tem, kaj (ne) sme planinski vodnik jesti in piti na planinski turi. Zapomnil si bom njegov nasvet glede energijskih ploščic, sploh tistih industrijsko izdelanih. Seveda ti dajo energijo, a ob predelavi trpijo tudi prebavni organi. Zato si bom na podlagi te najine ture zapomnil, da ti skoraj enako dodatno moč da tudi suho sadje, na primer krljki hruške viljamovke. Če pa si želite narediti zdravo energijsko ploščico, pa si jo izdelajte raje iz medu, zmletih orehov in lešnikov in za okus še pravo temno čokolado. To zmes pustite, da se po peki ohladi in zaradi oblike skrijte med dva oblata. Preizkušeno in dokazano učinkovito glede na rezultate današnje ture. 837 m skupnega vzpona, 18 prehojenih kilometrov in to v manj kot petih urah. Seveda je za to zaslužen Jože, ki je bil kljub dejstvu, da je dve desetletji starejši od mene, danes tisti, ki je narekoval tempo. Vrh Trdinovega vrha sva osvojila tik po sončnem zahodu in tudi zato se nisva odločila za vzpon po Belokranjski poti ampak mimo koč po nekaj manj strmi smeri. Kljub hitenju sva seveda na poti kar nekajkrat postala, med drugim tudi, ko se je sonce začelo potapljati za drevesi. Višnjevordečo sonce za temno zelenimi krošnjami. Nepozabno. Tudi pred tem sva naredila mnogo kratkih postankov, da sem začutil energijo, ki jo dajejo drevesa, ko jih objameš. Izvedel sem, kje je tisto s prav posebnim imenom: Kurbina bukev, kje in zakaj je delovala gozdna železnica in Fabrika (lesa) in kje so območja jelena. Seveda sva morala reči kakšno o golosekih na hrvaški strani Trdinovega vrha in o tem, zakaj so potihnil prepiri med državama za ta vrh, takoj ko je Hrvaška vstopila v Nato. Žal zaradi trenutne dejavnosti v vojašnici ne bo kmalu zaživela slovensko-hrvaška koč. Verjetno je to povezano z antenami na vojašnici in skoraj 100 m visokem televizijskim oddajnikom na vrhu stolpa. Koča pa bi s pomočjo vseh najinih idej lahko uspešno delovala. V najinem poslovnem načrtu sva šla celo tako daleč, da sva predvidela meddržavni jedilnik in kdaj se bo vrtela katera glasba.

Od tega vodnika sem se zelo veliko naučil in mnogo zanimivega izvedel o prehojeni poti in o samih Belokranjcih. Najlepša hvala Belokranjci za vse!

20. dan: TRDINOV VRH - PLANINSKO ZAVETIŠČE ŠTEMBUH – OREHOVEC - KOSTANJEVICA NA KRKI

O tem, da je vrh dobil ime po Janezu Trdini in da ima tudi Hrvaško ime, Sveta Gera, ste verjetno že velikokrat slišali. Tisti, ki še niste bili na Trdinovem vrhu, pa verjetno ne veste, da sta zaradi (ne) sodelovanja obeh sosednjih narodov na vrhu na razdalji nekaj deset metrov kar dve kapelici. Na naši strani je cerkev Svete Jere (po hrvaško Gere), na hrvaški strani pa je cerkvica Sv. Ilije. Veliko imen smo že natrosili in resnično lahko preko imen in oseb, ki tu živijo predstavimo dobro tudi to pokrajino. Dovolil si bom postaviti skoraj nemogoče tezo, da so Podgurci v pozitivnem smislu tisti ta pravi Dolenjci. Zato bom današnji zapis namenil enemu od njih. Bolje Gorjancev in Dolenjske ne moreš spoznati, kot če je tvoj vodič sam avtor Vodnika po Dolenjski, Beli krajini in Notranjski. Tudi zaradi njegovih življenjskih dosežkov na drugih področjih, smo ob prvem stiku bili do njega dokaj zadržani. Tudi zato, ker je s klobukom, lasmi v čopu in posebnimi brki že na prvi pogled njegov izgled blizu akcijskim junakom tipa Indiana Jones in Grizli Adams. A smo kmalu ugotovili, da mu takšne primerjave ne godijo ravno, dasiravno bi zagotovo presegel sposobnosti obeh prej naštetih filmskih junakov, tudi ker je pravi Podgurec, a v pozitivnem smislu. Vesel, zabaven dobrodušen in hkrati z vsemi drugimi lastnostmi, ki jih (ne) upravičeno pripisujemo Dolenjcem. A on je izviren in poseben na drugačen način. To pove že njegov vzdevek: Gric. Ko smo ga bolje spoznali, smo pri njem začutili silno željo po vsakodnevnem gibanju, spoznavanju domačih in tujih gora, postavljanju meja vse višje, pa naj bo to peš, na kolesu ali v plezalni steni. Postal nam je všeč, ker ni oddajal tiste pretirane samozavesti s katero se pogosto posipajo ljudje, ki so v življenju nadpovprečni. In ravno zato je lahko upravičeno vzor mladih športnikom, pohodnikom in planincem. In tudi po nekaj »hladnih zelenih čajih« je ostal enako kul in hkrati tak vodnik, ki te bo varno prepeljal preko Gorjancev. Teh ne gre podcenjevati, ne zaradi njihove dolžine, kot širine te planote. A če se držiš uhojenih poti in ne slediš medvedovim stopinjam, bo tudi tak pohod kot sprehod v parku. In po vrhu planote je sprehod resnično dobesedno tak. Celo nekaj večjih ravnih njiv s posevki za gozdne živali je tam. Nato sledi nekaj strmih dvigov in spustov mimo Ravne Gore in že si pri Planinskem zavetišču na Štembuhu. In da kdo ne bo rekel, da Gorjanci nimajo zahtevnih poti, sva na koncu izbrala zahtevnejšo pot s strmino čez Rige in že sva bila v Orehovcu. Kmalu za tem pa v Kostanjevici, kjer smo pohod zaključili pri formi vivi: Parku skulptur.

21. dan: KOSTANJEVICA NA KRKI – KRAKOVSKI GOZD - KRŠKO - POKLEK PRI PODSREDI

Kostanjevico na Krki upravičeno imenujemo Slovenske Benetke in tudi zato smo posneli nadpovprečno veliko fotografij. Čeprav ne gre za zelo veliko naselje, točneje otok, pa je na objektih in tudi ob samih ulicah moč najti veliko zanimivih detajlov in posebnosti. Ko smo iz otoka zavili na celinsko stran je pot sprva vodila ob gozdu, ko pa smo prehodili res veliko gozdno jaso, smo zavili v temen Krakovski gozd. Zaradi vlage so bila tla pokrita z mahom. In kljub temu, da se je poletje že končevalo, je bilo v zraku za naše pojme veliko preveč komarjev. Zato smo slabo markirane poti Krakovskega gozda predčasno zapustili in krenili v smer vasi Brod, Malo Mraševo, Kalce, Naklo, Pristava pri Leskovcu. Te manjše kraje vam naštevam, da boste dobili občutek, kako se nam je vlekel čas, ko smo ob opoldanski vročini pri 34°C hodili po odprtem. In kako jezni smo bili sami nase, da smo hlad Krakovskega gozda zamenjali za prej opisano pot. Kako neverjetno dolgo smo hodili do sledeče večje točke, nadvoza preko avtoceste v Drnovem, pove tudi dejstvo, da je letalo, ki je vadilo pristajanje, ta manever naredilo v tem času več kot desetkrat in da smo naše procesorje zapolnjevali z razmišljanjem o krškopoljskem prašiču, ki je edina

ohranjena slovenska avtohtona pasma prašičev in zakaj speedway motorji (po teh dirkah je znano mesto) nimajo zavor. Tudi pot skozi Krško se nam je zdela neverjetno razvlečena in v bližini pokopališča nekateri od nas niso bili več prepričani, ali morda oni na spodnji strani ne kažejo več pozitivne energije kot mi. S tem sem parafraziral neposrečeno izjavo enega od bivših županov, ki je ob otvoritvi prenovljenega pokopališča dejal, da danes na tem mestu čuti pozitiven utrip. Uganete kateri župan je bil to? Ko smo prehodili most preko Save, pa smo prišli v del mesta, ki je prav prijeten. Začne se s parkom Jurija Dalmatina. V krški Resi pa je res všečen park ob ribniku. Vsem, ki Krško povezuje z industrijskimi objekti in jedrsko elektrarno priporočam, da zavijete tudi v ta del mesta. Če pa ste brez idej, kakšen stil arhitekture hiš nam je všeč, pojdite v naselje Kremen nad Krškim. Naslednja vas, kjer smo spremenili smer, so bile Zdole, kjer je nekaj večja verjetnost, da najdete gobana na gobarsko dninarski poti. Sončni zahod nad dolenskimi zidanicami in vinogradi nas je ujel v Ravnah pri Zdolah. S čelno lučko pa smo se vzpenjali proti vasi Križe. Od daleč smo slišali petje ob harmoniki. In ker smo bili že proti koncu s pijačo smo si nadvse želeli, da so to zvoki zabave odprtega tipa. Bila je poroka. Ko smo čestitali nevesti, smo odšli k zunanjemu šanku. Prvo pijačo smo izpili na dušek. Ko smo povedali, da smo danes prehodili že več kot 30 km, je bila tudi druga pijača na račun hiše. Verjetno tudi zaradi enotnega vzklika prisotnih: »Daj mu hitro še eno pivo, saj vidiš da si ga je zaslužil«. No, mi smo kljub prijetni družbi in popitemu želeli priti do končnega cilja, Pokleka pri Podsredi ob medkrajevni cesti Gorjane-Vojsko.

22. dan: POKLEK PRI PODSREDI – VOJSKO - VETRNİK - KOZJE – ORTNICE

Na današnji turi nas je spremljal dolgoletni predsednik lokalnega planinskega društva in mlad vodnik PZS. Oba sta kar tekmovala, kdo nam bo povedal bolj zanimivo in dramatično zgodbo iz lokalnega okolja. Nekatero so bile tako neverjetne, a hkrati tako zanimive, da bom navedel le njihove naslove: Pripovedka o Zmajevem gradu pripoveduje, da je nekoč v Bistergrabnu pod starim gradom nad trgom prebival strahoten zmaj, ki so ga krmili z mladimi deklicami (več zgodb na <https://gradovislovenije.si/legende-o-kozjanskem-gradu/>); domačin si je na zadnji stometrski ravnini pred vrhom Vetrnika naredil pristajalno stezo za ultralahko letalo in postavil manjši grad; ne pametuj lokalnim moškim, sploh če je za predvidevati, da imajo v Ladi Nivi motorko in lovsko puško. Da so takšni moški v teh krajih živeli že od nekdaj, potrjujejo zgodbe o nepokorljivih (a vernih gospodih, saj so svoje meje označevali s kapelicami na hribčkih) lokalnih vitezi in predelih kamor še policaji niso hodili, domačini pa so takšne ljudi le na hitro pozdravili, da ne bi po nepotrebnem sprožili pogovora, za katerega je bilo predvidevati, da bo sledil v konflikt. Še danes nismo prepričani, ali je Kozjansko resnično slovenski divji jug in teritorij, kjer najdejo mir bogataši dvomljivega slovesa. Res pa je, da si nismo upali v tradicionalni lokalni bife.

Mi smo v resnici srečevali samo prijetne in zanimive ljudi in zato imamo v spominu na te kraje predvsem pozitivne in obetajoče zgodbe. Glede prvega bi povzel zgodbo o dveh sprtih graščakih, ki jih vila ni izpustila iz svojega stolpa, dokler nista sklenila kompromisa in se pomirila. Druga pozitivna zgodba je zagotovo Kozjanski park https://kozjanski-park.si/?page_id=3739, ki resnično dobro deluje, kar potrjuje tudi letos podeljena svetovna mednarodna nagrada Meline Mercouri (Merkuri), ki jo pod okriljem Unesca podeljujejo na področju varstva in upravljanja kulturnih krajin.

Med temi številnimi zgodbami je hitro minil vzpon na Vetrnik. Pot je potekala večinoma mimo sadovnjakov visokoraslih tepk. Že Marija Terezija je zapovedala, da morajo kmetje saditi takšna drevesa, da bodo hkrati imeli sadje in da bo dovolj trave

za pašo živine. Kdor ni ravnal tako, je bil kaznovan s tepežem in od tod staro ime za staro vrsto hrušk. Da v teh krajih še vedno zelo dobro razumejo pomen sadja in jabolk ne potrjujejo samo številni sadovnjaki, ampak tudi dejstvo, da je v bližini kolekcijski sadovnjak z vzorci tradicionalnih jabolk in hrušk ter da praznujejo tudi Praznik kozjanskega jabolka.

Na Vetrniku najdete prvo klopco iz skupine patentiranih klopcev ljubezni. Razgled iz vrha je zagotovo razlog, da so se prvi romantični objemi na tovrstnih klopcev zgodili ravno na tem vrhu. Če nas ne bi začel preganjati veter, po katerem je vrh dobil ime, se še nekaj časa ne bi spustili v Kozje in nato navzgor na Ortnice. Kozjansko ima veliko lahkih pohodnih poti, a tudi bolj divje pohodniške ture, kot je na primer po Zmajevem hrbtu na Bredič in stene nad Kozjim, kjer načrtujejo ferato in zipline. Vse to damo v plan in pridemo preverit!

23. dan: ORTNICE - OLIMJE - JELENOV GREBEN - SV. EMA - ROGATEC

Iz Ortnic smo odšli ob jutranji rosi in bili deležni pogledov začudenih krav pri jutranjem zajtrku. Nato na hribčke z vinogradi nad Virštajnom, kjer so se zbirali brači (pobiralci grozdja). Pred Olimjami nas je k razmišljanju spodbudil napis na velikem plakatu: Bog blagoslovi tvoj prihod in pot, ko greš od tod. Tako mali kraj pa toliko zanimivega. Od samostana z zeliščnim vrtom in čokoladnice, do Jelenovega grebena in Koče pri čarovnici. Pri slednji se lahko pri prijaznih čarovnicah skozi zanimiv park vživite v svet pravljic. Razgledni stolp nad Podčetrtkom je poseben v toliko, da daje občutek nagibanja, ko greš po njegovih stopnicah, ki so izven njegove nosilne konstrukcije. Razgled iz njega je res prečudovit. Vzemite si čas zanj in pripeljite nanj tudi svojega partnerja, saj je mogoče naročiti tudi romantičen zajtrk in so vrh stolpa ter razgledi v daljavo za ta čas res samo vajini. Mi smo odhiteli dalje mimo gradu Podčetrtek, kjer trenutno izvajajo nujna vzdrževalna dela, zato je bilo videti še veliko manj, kot sicer. Sicer zaradi časovnega zaostanka nismo naredili okljuka proti trgu oz. centru Podčetrka, a tisti, ki tam niste bili, načrtujte dnevno turo tako, da tam naredite postanek za kosilo ali malico. Če se vam ta tura izide za nočitev, pa boste imeli tukaj možnost regeneracije v res modernih termalnih centrih. Mi smo namesto tega nadaljevali pot preko vzpetine na kateri je cerkev Sv. Eme v smer Rogatca. Omenjena cerkev je s svojo izstopajočo rumeno barvo in svojo lokacijo kar vabila. Zato smo namesto serpentinaste poti ubrali kar nekaj bližnjic skozi gozd in travnikov po poti na vrh hribčka s cerkvico. Vzpon v preteklem jesenskem dnevu je bil res tisti, ki nam je odvzel kar nekaj energije. Zato smo najprej kar nekaj časa porabili v notranjosti cerkve in če jo boste kdaj obiskali, boste vedeli zakaj že mnogo let vabi romarje in druge. In to niso samo razgledi na hribčke z mnogimi vinogradi. Ti so nas spremljali celotno pot do tukaj in prav razumeli smo poglede ljudi na Vidovici, ki so se pripravljali na trgatve, ali ne bi morda naše pohodniške noge uporabili, da bi jim pomagali nositi brente (pute) polne grozdja. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da je to opravilo v teh krajih res naporno, a si na koncu vedno vesel, da si prispeval vsaj malo k vinu iz teh krajev. Če jih želite preizkusiti, priporočam degustacijo v Virštajnu.

Ko smo hodili po dvopasovni kolesarski stezi mimo Ranjkovca, smo imeli resno dilemo ali nadaljujemo proti Rogaški Slatini ali pot skrajšamo preko Rjavice. Odločili smo se za slednje zaradi že zelo utrujenih nog. 800 m višinskih vzponov in približevanje 30 km na zelo vroč dan so očitno vplivale na odločitev da tokrat, dasiravno je več kot vredna obiska, Rogaško Slatino izpustimo. Da smo bili tudi na videz zelo utrujeni, je potrjevala gesta voznika kombajna, ki je prej zelo hitel domov, ko pa nas je videl, nam je pustil prednost pri prečkanju mostu. Pot ob Sotli je bila prijetna, nekaj manj pa le del ob prometni in preozki regionalni cesti od križišča za

Rogaško Slatino do Brezovca pri Rogatcu. Nato je vse do Rogatca pločnik. Zato smo misli zaposlili z besedili lokalne skupine MI2 in zakaj se lokalni nogometni klub imenuje NK MONS CLAUDIUS. Odgovor je verjetno povezan z dejstvom, da ima njihov lepo urejen nogometni štadion lep pogled na Klavdijevo goro, kot so Rimljani imenovali Donačko goro – naš jutrišnji glavni vrh.

24. dan: ROGATEC - PTUJSKA GORA

Zjutraj se kar nismo mogli posloviti od Rogatca, saj skoraj vsak del njegovega starega dela ponuja nek zanimiv detalj. Še posebej grad Strmol. Na poti iz mesta pa so nam zbudile misli prebrane pesmi, ki so bile izobešene ob lepi urejeni poti, ki je iz mesta vodila v smer današnjega gorskega cilja: Donačke gore. In priznati vam moramo, da je pogled iz doline na goro res impresiven. Zato se je v nas naselil spoštljiv občutek, da vzpon na goro ne bo prav lahek. Pa ne samo zaradi velikega števila načrtovanih višinskih metrov pri vzponu in spustu, ampak še zlasti zaradi ostre raze, ki gre proti vrhu iz zahodne smeri. A bolj ko smo se približevali južnemu pobočju, bolj optimistični smo postajali. Tudi zato, ker je vzpon potekal resnični enakomerno. Ob cerkvi Sv. Donata smo opustili idejo, da bi se na drugi vrh povzpeli po direktni smeri. Prvi razlog je, da smo se zaradi več razlogov odločili, da vseeno obiščemo Rudijevo kočo. Do nje in od nje, preko pragozda na vrh pelje lepo speljana pot do vrha, ki velja za prvo nadelano planinsko pot. Že leta 1850 so jo za goste zdravilišča v Rogaški Slatini nadelali v obliki serpentin z nežnim naklonom. Je pa zato za pot od prvega vrha, kjer je klopca ljubezni in kamniti stolp, do drugega vrha že veliko bolj zahtevna. Posebej pa je potrebno opozoriti na nekaj desetmetrski spust iz drugega vrha na severno stran pobočja. Plezanje navzdol ob jeklenici potrjuje, da gre res za goro, ki upravičuje potrebo po previdnosti in občudovanju. Je pa nato nadaljevanje veliko bolj umirjeno in poteka večinoma po lepih gozdnih poteh vse do sledečega vzpona na 623 m visoke Jelovice. Zadnji del vzpona je res presenetljivo strm. A ko se rahlo spustimo z vrha in pridemo iz gozda, pogled od tam na celotno Dravsko polje do Pohorja odtehta nekaj sopenja po prvih haloških vrhovih. Pred nami pa je na "dosegu rok" tudi že Ptujška Gora. Le še kratek strm spust od cerkvice in nekaj bolj živahnih kilometrov mimo vasic in pred nami je že občudovanja vredna romarska cerkev. Zunanost z masivno obliko daje že na daleč občutek, da gre za pomemben verski objekt. Notranost pa prevzame s posebnim oltarjem in ne preveč ozaljšano notranostjo, ki hitro zbudi občutek sprejetosti in notranjega miru. Veseli smo, da smo jo obiskali, ko ni bila prepolna romarjev in da nam je dala tako lepe občutke. Ob objektu je tudi samostan in prenočišče.

25. dan: PTUJSKA GORA – PTUJSKO JEZERO - STOJNCI – BORL

Zjutraj smo v mrzlem jutru možgane zbudili z računanjem starosti bazilike. Gospodje Ptujski so jo dokončali 1410. leta in kmalu je postala romarska cerkev Marije zavetnice s plaščem. Vse do Zgornje Pristave oz. odcepa za Trnovec smo hodili po čudovitem gozdu. Zmotili smo le nekaj pobiralcev kostanja. Ko smo puščali stopinje v sveže nasutem gramozu, smo si želeli, da bi ta gozd še dolgo ostal takšen. A table »Ministrstvo za obrambo, okoliš posebnega pomena« in pa »gibanje omejeno« so nam dali slutiti, da sprehodi tukaj kmalu ne bodo tako tihi in brezskrbni. Razumemo potrebe Slovenske vojske, a upamo, da moderno strelišče, ki bo tukaj zraslo, ne bo pustilo preveč negativnih sledi v naravi. Tisti, ki boste tukaj hodili, pa dosledno upoštevajte opozorilo: rajon ciljev, smrtno nevarno! V vasi Sela smo si zaželeli, da bi tudi vsi vozniki prebrali izvirno sporočilo na tabli, ki vošči dobrodošlico: Po naši vasi vozi počasi! Sledečih kontrolnih točk kar nekaj časa nismo videli zaradi res velikih

polj s poznimi posevki in tistimi lepo zoranimi in pripravljenimi za setev. Lepo je bilo hoditi po teh poljskih poteh in opazovati izhlapevanje vlage. V vasi Draženci bi pohvalil široko asfaltirano pot ob vaški cesti in zebre na mestih, ki jih tudi v prometno najboljše urejenih mestih ne bi narisali. V podhodu pod avtocesto sta nas k razmišljanju spodbudila dva grafita: »Belive in yourself« in »Živimo bez ljubavi u gradu punom greha«. Nato pa prva orientacijska točka, ki je preprosto ne moreš spregledati. Ptujski grad v vsej svoji veličini in na idealni lokaciji, ki je omogočala razvoj mnogim generacijam ptujske gospode. Vem, da je skoraj bogokletno izpustiti iz poti ta grad in mesto Ptuj, a ta dan smo si želeli še naprej uživati v naravi. A da so te tvoje pravice omejene s pravicami drugih, nam je dal vedeti sledeči napis na polju: »Pozor semenski posevek, škropljeno s strupom. Smrtno nevarno.« Zaradi tega napisa smo med tremi vzporednimi potmi, ob Ptujskem jezeru, makadamske poti in travnate poti, izbrali tisto najbolj oddaljeno, na nasipu ob jezeru. Ne pozabite narediti postanka pri opazovalnici ptic in preveriti, katero od mnogih je mogoče videti v tistem času. Tu smo naredili načrt za sledeči izlet v te kraje, ki ga bomo naredili v obliki krožnega kolesarskega izleta okoli jezera, ki bo zajel tudi ptujsko »morje« in stari del mesta. Preko ceste smo nad hidroelektrarno Formin prestopili na drugo stran Drave in od Nove vasi pri Markovcih sledili novi tematski poti ob Dravi. Ta ne ponuja le pogledov na umirjeno reko, ampak tudi na bistre potočke, ki pritekajo vanjo. Da o živahnem in na trenutke res barvno in sortno raznolikem rastlinju niti ne govorimo. Pred vasjo Stojnci pa še velika polja sončnic, katerih glave so lovile zadnje popoldanske žarke. Naš tempo je bil dovolj hiter, da smo se ustavili na tekmi ŠD Stojnci: NK Gorišnica. Lokalni derbi, kar smo občutili, saj smo sedeli na sredini tribune med obema skupinama navijačev. V zadnjih minutah je bilo med njimi že kar nekaj takšnih besed, kot na derbijih višjih lig, predvsem na račun sodnikov. A vedeli smo, da bo ostalo le pri besedah. Res dobra tekma in na koncu zmaga za ekipo, ki si je v zaključku bolj želela zmage. Gol v podaljšku in rezultat 3:2 za domačine. Po zmagi pa še rumena bakla, bolj za vzdušje velikih derbijev, kot pa agresije navijačev. Lepo bi bilo videti take predstave igralcev in navijačev tudi na ostalih tekmah. Veseli smo bili, da smo se tukaj zadržali, saj smo Dravo, grad Borl in obrane vinograde ob njem imeli priložnost občudovati ob nežni večerni svetlobi. Te slike smo si dodajali pred oči, ko smo se bolj približali grajskemu poslopju. Trenutno stanje gradu je prav absurdno: na enem delu finalno obnovljena fasada, ne daleč stran pa iz zida štrlijo debele odtočne cevi nad zunanjim betonskim wc-jem na štrbunk. In zato smo namenoma poiskali pozitivnejše točke. Iz obzidja gradu smo do sončnega zahoda še dolgo zrl nazaj na prehojeno pot in tisto, ki nas čaka jutri. Zaradi še živih spominov na lepše podobe gradu in na dogajanje v dveh bližnjih gostilnah, ki sta bili vzor haloške gostoljubnosti in tudi kulinarike, si želimo, da bo grad kmalu doživel dokončno prenavo in nove vsebine.

26. dan: BORL - ORMOŽ

Začeli smo ob sončnem vzhodu, saj je bil cilj priti do Jeruzalema. Znova smo prešli na severno stran struge Drave in se v začetnem obdobju kar pogosto vračali k njeni strugi, saj so bili prizori dvigajočih se meglic ob prvih jutranjih žarkih in zvokih ptic preprosto filmski. Vse bi bilo idealno, če se ta vlaga, mraz in veter ne bi zavlekla do naših kosti. Zaradi megle se naša telesa niso segrela do samega cilja in posledično je bil tudi naš tempo neobičajno počasen. Tudi polja, ki so bila zelo podobna včerajšnjim na Ptujskem polju, nam danes niso dajala pozitivne energije. Prav čudili smo se živahnosti ljudem v Gajevcih, ki so kljub nedelji, vsi imeli veliko opravkov po vasi. In v tej vasi očitno drži napis ob gasilskem domu: Druži nas prijateljstvo.

Prečkali smo kanal HE Formin in v Cvetkovcih še reko Pesnico. V daljavi smo zagledali obzidje lepega gradu in ker smo si zelo želeli čim prej priti do gradu v Ormožu, smo ime tega gradu pomotoma naredili drugemu gradu, ki je bil pred nami: Veliki Nedelji. A ravnine skozi res dolge vasi in prav tako preveč ravne poti med polji, na katerih kilometri do cilja niso hoteli padati, so nam psihološko začele jemati tudi fizične moči. Ko smo v Veliki Nedelji spoznali, da nismo prišli do gradu Ormož, so se v nas začeli prebujati pesimistični občutki, z realnimi ocenami, da danes ne bomo dosegli zastavljenega cilja. Danes noge in telesa preprosto niso bila prava, še manj pa glava. In takrat hoja in raziskovanje vsega lepega preprosto ni več užitek, ampak muka. Takrat je potrebno narediti premor, dokler se pravi občutki in želja zopet ne povrnejo.

Za ta dan smo imeli velike načrte, a povzetek dneva je lahko v stilu izjave, ki so jo neupravičeno pripisovali Klitonu Bozgu, uspešnemu nogometašu NK Maribor: Ova noč nije bila naš dan. Vse kar je bilo možno, je ta dan šlo narobe. S prehojeno potjo nikakor ne moremo biti zadovoljni in po takem dnevu bi se želeli čim prej zvrniti v posteljo in se pokriti, da nihče ne bi videl, kako smo sitni. Pa smo se le nasmejali, ko smo dobili ključ sobe, ki je odklenil sobo, kjer so ljudje že spali. Zakaj takšna reakcija? Večer nam je polepšala večerja in dva kraft piva v lokalu, ki ga bomo poimenovali le G. Še enkrat več se je namreč potrdila preizkušena rešitev, da obišči lokale, kjer jedo domačini in se ne oziraj le na zunanji izgled. Izbrali smo več različnih pivskih jedi in nismo se mogli odločiti, katera je boljša. Ob takšnih trenutkih spoznaš, da so numerični rezultati povsem brez pomena v primerjavi z družbo ljudi, ki jih imaš rad in kateri imajo nadvse radi tebe tudi v trenutkih, ko imaš kakšen res slab dan. A na koncu smo ugotovili, da v resnici nismo imeli slabega dne. V resnici smo lahko hvaležni tudi za tak dan, saj nas je naučil, da za srečo ni potrebno vedno doseči zastavljenih ciljev v polnem obsegu, ampak da si srečen, če si delil srečo in prejemal dobro energijo soljudi vsaj del dneva. Ali če povemo še krajše: bodimo skromni v pričakovanjih, hvaležni za vse prejeta in ne pretirano ambiciozni pri zastavljenih ciljih!

27. dan: ORMOŽ - SVETINJE - LJUTOMER – RAZKRIŽJE

Zjutraj je še rahlo deževalo, ko smo krenili iz Ormoža. To nas je motilo, saj smo začeli plavati po cesti, kjer je iz gramozne ceste začelo na površje prihajati blato. Ko smo pogledali blatne čevlje in hlače, smo sprva pomislili, da lahko pozabimo na kozarček ali dva v načrtovani zidanici zvenečega imena. A je dež z vsakim kilometrom pomagal, da smo na koncu bili oprani, kot tisto perilo iz reklam. Hkrati pa so blatne in gozdne ceste zamenjale asfaltne, ki so nas vodile vedno bližje goricam. Ko smo na vrhu Pavlovskega hriba videli napis na tabli: »Te pa srečno«, smo v njem videli celo več pomenov. Poleg pozdravnega, še želja za srečo na poti v zidanice in iz nje, na vse druge poti. Na prvi vinski postojanki Svetinje in njegovem vinotoču nam ni uspelo uresničiti njihovega napisa na sodu: Dan brez vina, je kot dan brez sonca. Smo pa zato to popravili v zidanici Malek. Čeprav so dobra vina delali tukaj že od nekdaj, pa so pravo slavo doživela šele v zadnjih letih, ko je klet prevzela družina Puklavac. S sodobnimi pristopi ustvarjajo vina najvišje kakovosti, kar se pozna tako po številu prejetih nagrad, kot po vidnem napredovanju. Lepo je videti, da se okoliški grički polnijo z na novo zasajenimi trtami. Mi smo si ob pečenem kostanju tokrat privoščili njihov sladek mošt, saj je bila pred nami še polovica poti. A kmalu smo naredili še en daljši postanek, in sicer v Jeruzalemu. Obnovljeni Dvorec Jeruzalem in idilični pogledi na vinograde v vse smeri, nam preprosto niso dovolili hitenja. Kot bi nebo vedelo, da moramo dalje, nam ni namenilo več sončne svetlobe, saj bi nato smisel dneva iskali v zbiranju fotografskih posnetkov in tekmovanju, kateri pogled na

vinograde je najlepši. A s tem ne bi bilo težave, če takšnih lepih pogledov ne bi bili deležni v sosednji dolini v smeri Plešivice in Gresovščaka. Da smo kar malo preveč zasanjano hodili, smo spoznali, ko smo pri ribnikih v Slamnjaku v travi skoraj pohodili belouško. Ko smo jo videli z odprtimi usti, smo si rekli, še sreča, da ni strupena in ljudem nevarna ter da raje je dvoživke in ribe. Če boste kdaj hodili v teh krajih, boste spoznali, da je pokrajina prepletena z veliko urejenimi pešpotmi in še kar nekaj takšnih, ki imajo potencial, da se jih uredi. Do naslednjega cilja Dolnjega gradu, ki pa je v resnici na vzpetini, vodi Vardova pot. Gradu domačini pravijo večinoma kar Vardov grad, po zadnjih privatnih lastnikih gradu. Razgledi od tam pa se niso usmerjali v načrtovani smeri, ampak na poti, ki so poimenovane Poti razgledov. Te potekajo proti idiličnim goricam na jugu, kjer smo si želeli ugledati največji klopotec na svetu. A smo izvedeli, da ga od tam ne bi mogli videti tudi zato, ker po tem, ko ga je poškodoval veter, letos ni bil postavljen. Verjamemo, da ga bodo kmalu zopet postavili, vsaj v velikosti, s katero je bil vpisan v Guinnessovo knjigo rekordov. Sledila je lepo urejena Stročja vas in nato Razkrižje, katerega stopnjo družabnosti potrjuje kar šest gostinskih lokalov. Ko smo prišli do tistega, ki je bil najbližje našemu prenočišču, smo ugotovili, da bo v njem potekala poroka, a so nas kljub našim blatnim oblačilom in obutvi postregli na najvišjem nivoju. Ko smo odhajali, smo srečali še mlad poročni par in prav rada sta nam pozirala. To je že tretji par kateremu je tekom pohoda naša ekipa čestitala. Vsi ženini in neveste so že zaradi te medsebojne sreče občudovanja vredni. A najlepša je bila avtorju teh zapisov nevesta na planinski poroki, iz katere si je zapomnil zaobljubo ženina: Zelo sem bom trdil, da boš ob meni vedno tako nasmejana in srečna kot danes.

28. dan: RAZKRIŽJE - HOTIZA - PETIŠOVCI – PINCE

O občini Razkrižje smo že pred prihodom slišali veliko lepega. Po odhodu pa smo dobili tudi potrditev, zakaj so lahko tudi majhne občine, kot je Razkrižje, učinkovite in uspešne. Odgovor lahko poda tudi sledeča zgodba:

Za ta odsek še nismo bili najbolj prepričani, kje bi bila najboljša končna trasa. Po enem izmed dveh kriterijih imajo prednost tiste, ki so krajše od drugih in ki ponujajo več iz vidika naravnih in družbenih danosti. Najhitreje bi iz Razkrižja proti Prekmurju lahko prišli, če bi reko Muro lahko prečkali v Gibini in smo šli preverit, ali imajo res v načrtu zgraditi brod na mestu, kjer je nekoč že bil. Neverjetno naključje je verjetno tudi to, da je bil ravno takrat na tistem mestu krajan, ki izhaja iz družine brodarjev in ki ve vse o tem, kaj je bilo in kako bi morala zadeva z brodom biti izpeljana. Ker so se mu zdele simpatične naše ideje o pohodniški in kolesarski poti v njihovih krajih, o zipline-u in košari za enega pohodnika ter kolo, ki bi se lahko sama prepeljala nad vodo, je predlagal, da kar takoj pokličemo župana občine. Sicer smo mu povedali, da je nedelja, a je vztrajal. In v več kot pol ure dolgem razgovoru smo izvedeli, da imajo elaborat za brod pripravljen in da so tudi z nami pripravljeni sodelovati z našimi predlogi. S kolegom vodnikom PZS, ki kot markacist dela veliko na terenu, takšnega prijaznega in kooperativnega odziva nisva pričakovala, sploh pa ne v nedeljo. Zato resnično verjamemo, da bomo kolesarji in pohodniki nekoč na drugo stran Mure lahko prišli po krajši in lepši poti, predvsem pa na bolj atraktiven način.

Mi smo tokrat morali še ob prometni cesti preko mostu, a smo takoj zatem poiskali lepo pot ob Muri. Pozornost nam je pritegnila smerna tabla Welcome Base camp Area 51. Verjamemo, da bi bilo vesoljcem prav tako všečno to območje ob Muri.

Čeprav je to zahtevalo nekaj dodatno prehojenih kilometrov, smo seveda šli pogledat, kje bi brod pristal na drugi strani. In lokacija je naravnost popolna. Zato držimo pesti za projekt »brod« in tudi mi bomo pomagali, da se uresniči.

Smo se pa zelo kmalu še nekaj naučili o Muri, in sicer da ko poplavlja, se vsa voda ne vrne nazaj v glavno strugo in zadaj ostajajo tako manjši potočki, kot močvirnata območja, kjer je kar nekaj naselij bobrov. Zato tukaj novih tras ne moreš delati po kompasu in najkrajši liniji, ampak je pogosto potrebno kar daleč naokoli. A naš problem je nastal v območju zapuščenih vasi in do naseljenih bi bil potreben kar dolg povratek. Ko nismo našli prehoda preko močvirnatega dela, za katerega nismo imeli informacij, se nam je daleč od vsega nasproti pripeljal traktorist. Sicer pravijo, da pregovor »kartu čitaj, seljaka pitaj« v Prekmurju ne velja, vendar smo tokrat dobili nasvet, ki nam je prihranil kar nekaj časa in energije. Izvedeli smo za skrit prehod in za njim za nasip preko vseh poplavnih območij. Zato, kadar v teh krajih vidite nasip, gre preko zagotovo ena ob bolj zanesljivih poti. Naša nas je pripeljala na pot poimenovano: Pot treh grofij. Po tej smo prešli preko območja Brezovca, blizu Hotize, ki je formalno seveda v Sloveniji, a na zemljevidih in v nekaterih glavah še vedno na hrvaški strani. Pred vasjo Hotiza nas je pritegnila zanimiva in moderno zasnovana romarska pot.

Današnji sopotnik Evgen je super sogovornik in na dosedanjih pohodih nama nikoli ni bilo dolgčas. V vasi Kot sva si začela postavljati retorična vprašanja glede Halasove romarske poti. Sledile so neskončne ravnine do Petišovcev in dalje do Benice, kjer sva čas trošila tako, da sva v daljavi štela novo nastajajoče daljnovode in ugotavljala razdalje do točk v daljavi ter ugotavljala kdaj bova do tja prišla. Vseskozi sva hodila proti vzhodu, a nikakor nisva izgubila občutka, da se kar oddaljujeva od Stolpa Vinarium, ki je bil vse do sočnega zahoda vseskozi vzporedno z nama. Skratka matematika za porabiti čas in zaposliti zdolgočasen um. Naš cilj je sicer bil viden, a kilometri na ciljni ravnini kot vedno zelo počasi padajo. Rada imava Prekmurje, a na koncu dolgega pohodnega dne nekaj manj takšne ciljne ravnine. Zato sva se zelo razveselila zavoja v levo, proti severu, saj sta bila pred nama zadnji dve vasi. Pince – Marof in pa Pince.

29. dan: PINCE - BUKOVNICA – SELO V PREKMURJU

Eden od pohodnikov, ki je prehodil vse ture na tem pohodu in je lani SPP1 prehodil v 33 dneh, je v zadnjem času vedno bolj pogosto izražal prepričanje, kako noro zanimivo bi bilo, če bi tudi južni krak krožne transverzale prehodil v 33 dneh. Zato smo se mu pustili prepričati, da današnja turo začnemo na najvzhodnejši točki najvzhodnejše vasi v Sloveniji in opustimo idejo, da bi poiskali geografsko najvzhodnejšo mejno točko Slovenije. Slednja je dejansko enklava med mejami Madžarske, Slovenije in Hrvaške in bi zato tvegali trojno birokratsko vojno, če nam navigiranje po brezpotju ne bi uspelo. Odločilen argument pa je bil, da gre za močvirnat teren in da je zelo mrzlo megleno jutro. Dovolj argumentov proti in da to območje raziščemo kdaj drugič. A jutranji spremenjeni izračun je pokazal, da moramo do cilja prehoditi še več kot 170 km in če jih želimo prehoditi v 5. dneh, bi morale biti trase dolge preko 30 km. Da si ne bomo že na začetku naredili zaostankov, smo se odločili prvi dan prehoditi maratonsko traso v dolžini 42 km.

A ko se nas je jutranja megla in vlaga začenjala prijemat in na nas zmrzovati, sta nam optimizem in veselje do hoje hitro pojenjala. Zamotili smo se s poskušanjem izgovarjanja madžarskih besed, ki so tukaj zaradi dvojezičnega območja pogoste na najrazličnejših tablah. A madžarski jezik ni enostaven in to je tudi razlog, da sta v tej ugrofinski skupini le dva večja naroda. Mi nismo obupali in naš cilj je bil da se naučimo do konca dneva vsaj 5 besed. Danes znamo že sledeče: UT- pot, UTCA - cesta, VOLGYIFALUSI UT – dolinska pot, TEMETO – pokopališče in IGEN – in vedno ustrezen odgovor ženi – DA :) Kot vidite smo mimo štadiona kluba Zvezda

hodili nekaj časa po Dolinski poti in mimo kar nekaj pokopališč. Če smo čisto pošteni, smo igen poznali že prej, prav tako utca, saj je najljubša lutka pri nas doma: Abby cadabby doma iz Szezam utce 😊 In naj vas naučimo še eno lahko, ki si jo boste zagotovo zapomnili saj je zelo podobna naši: ISKOLA je po madžarsko šola.

Kakor ne moreš biti slabe volje ob podobi omenjene lutke, tako nismo mogli biti mi slabe volje ob poskusih izgovarjanja res dolgih besed. Če smo na poti ob Ledavi kljub temu vedno bolj zmrzovali, smo se pri vzpenjanju iz Lendave v Lendavske gorice počasi le začeli otajati. A megla ni popuščala in zgodilo se nam je, da smo prišli čisto do stolpa Vinarium, pa ga nismo videli, čeprav gre za res markanten objekt. Dvignili smo glave in le njegov srebrn vrh se je svetil iz megle. Čisto drugačna podoba kot pred nekaj leti, ko smo prav v istem obdobju, točno na Noč čarovnic iz njega uživali v čudovitih jesenskih razgledih. Zato vam želimo, da ga obiščete tudi vi na tak dan in če ne boste na takem pohodu, boste svoje otroke celo prepričali, da še drugič prehodijo vse stopnice od dna do vrha, če ne bodo verjeli, da je prvo štetje stopnic pokazalo drugačno število od točnega števila: 240.

Sledil je spust, deloma po Opekarniški poti, preko Dolgovaških goric v Dolgo vas. Vaščani v Vaški ulici so nam razložili, da je pot preko avtoceste res tako zapletena kot na naših navigacijah, a da naj ne ubiramo bližnjic in da je za prečkanje ceste za Lenty res potrebno preko nadvoza na južno stran avtoceste in nato skozi podvoz na severno stran. Ko smo videli res umetniške grafiarske poslikave na podvozu, smo sklenili, da je včasih daljša pot lahko tudi zanimivejša.

Nato smo se zapletli v pogovor o traktorjih in začutili smo upravičen ponos lastnika, da so nemški tipa Claas najboljši. Ko smo izvedeli še njegovo ceno in kje se cene priključnih strojev začno, smo hitro začeli razmišljati, da so tisti, ki se resno ukvarjajo s kmetijstvom, resni podjetniki, tisti z manjšimi traktorji tipa IMT pa bolj popoldanski. Ker se je bližalo obdobje »Veselega Vulkanizerovega« smo pogovor sklenili z retoričnim vprašanjem o cenah menjav gum na traktorjih. Seveda smo jim zaželeli čim manj menjav gum, ki so na pravih traktorjih višje od povprečnega človeka in je zato njihova cena... raje ne sprašujte 😊 Ko smo nekaj časa hodili ob avtocesti za Maribor, smo zagledali na tabli tudi informacijo 71 km do našega končnega cilja: Maribora. A mi smo namesto zahoda hodili vztrajno proti severozahodu, zato bo naša pot na koncu za skoraj 100 km daljša. V vasi Banuta smo krenili na čudovito pot med gozdom in neskončnimi polji, ki so nas spremljala mimo Radmožancev do Dobrovnika. A tudi tukaj je bilo kljub sobotnemu dnevu živahno. Prav zanimivo je bilo opazovati delo dveh kombajnov, kako natančno sta rezala vrste koruze. Na nasipu pa polno prež in v eni od njih mi lovec pojasni, da je temu tako zaradi preveč divjih svinj. Ko smo prišli v Dobrovnik, smo se vsi spomnili, da smo pred skoraj štirimi desetletji vsi gledali mladinsko oddajo Kvišku periskop. In v eni od teh oddaj je bil prispevek iz tega mesta v katerem je Jos Zalokar v kopalkah in s plavalnim obročem prišel v to mesto, misleč, da gre za obmorski Dubrovnik. Včasih je razlika ene črke pomembna, kot je pomembno pri mnogih Slovencih, ali si za leve in desne. In na koncu Dobrovnika sta na levi in desni strani ceste, skoraj čisto vzporedno, kar dve gostilni. Obe dobro obiskani, a z različnimi strankami. Ena je privabljala z vinsko fontano, druga s klasiko, nogometom. Zaradi tega smo izbrali slednjo in ob čaju izvedeli, da mnogi v enem dnevu obiščejo najprej tekmo v svojem kraju ter nato pogosto še tisto v sosednjem. Kot naključje se nam je zdelo, da bosta jutri v sosednji vasi igrala NK Kobilje in NK Graničar, ki je klub iz nam poznane vasi Pince- Marofa. Izvedeli smo, da je rezultat težko napovedovati, da so tudi v teh nižjih ligah zakulisne igre, a da bodo seveda navijali za klub iz sosednje vasi, ki je drugače njihov rival. Mi

smo seveda čez par dni preverili in rezultat je bil, kot se za prijateljsko tekmo spodobi, 2:3.

Po odmoru je sledil vstop v Krajinski park Goričko. Okolica Bukovniškega jezera ima zanimivo turistično ponudbo. Mi so mimo vile Rusalke preko Mostu ljubezni vstopili v lep gozd, ki so ga na začetku rezali pritoki in v enem od njih je bila neverjetno modra barva vode. Porabili smo kar nekaj časa, da smo ugotovili, da smo ujeli neverjeten trenutek, ko je skozi krošnje nebo oddajalo svojo modrino. Ko smo prišli iz gozda, so najprej sledili značilni mokriščni travniki in vas Motvarjenci, ki se nam je prikupila s svojo urejenostjo in detajli, kot so rože v lončnih, ki so viseli na drogovih obcestnih svetilk in še posebnost, kalvinistična cerkev. Kot naročeno, da dan pred Dnevom reformacije osvežimo znanje o tej tematiki. Sledeči cilj Čikečko vas smo videli na koncu res dolge ravnine, a ko smo videli prometni znak za ležečega policajja, na katerem je bil dolepljen ležeč moški s flašo, smo sklenili, da je namesto bližje, a prometnejše ceste, bolje izbrati nekaj daljšo čez polja. Na koncu Čikečke vasi nam je že začelo primanjkovati moči. Razlog: tema in dejstvo, da smo se začeli približevati 40. prehojenemu kilometru. Sledil je vzpon in dolga pot skozi vas Selo. Naš končni cilj je rotunda, ki ni, kot običajno vse pomembnejše cerkvice na hribčku, ampak je v dolini. Če ne bi bili že zelo utrujeni, se zagotovo ne bi obremenjevali s tem dejstvom. A hkrati je utrujenost prevladala in preprosto nismo želeli narediti še dodatnih 300 m do rotunde, da bi lahko rekli, da smo ta dan prehodili maratonsko razdaljo. 41850 m v času 9:33 in dosežena točka Razširjene slovenske planinske poti: Selo v Prekmurju pa je tudi dosežek vreden omembe!

30. dan: SELO V PREKMURJU – DOMANJŠEVCI – ŠALOVCI - BEJČIN VRH – TRDKOVA

Zjutraj smo bili prav veseli, da rotunde Sv. Nikolaja nismo obiskali že prejšnjič. Ob prvih jutranjih žarkih je kljub majhnosti s svojo obliko prijetno izstopala iz pokrajine. Da si jo boste lažje predstavljali, naj dodamo, da gre za cerkvico okrogle romanske arhitekture s poslikavami v gotskem stilu. Glede na ohranjenost smo morali dvakrat preveriti, da je bila zgrajena v 13. stoletju. Ko smo se odpravili prek prvega vzpona, nam je v oko padlo prenočišče: Koča na samem, a ne samo zaradi luksuza, ki ga je ponujala, ampak tudi lepo urejene okolice z mlinom. V Ivanjševcih smo z domačinko poleg običajnih tem rekli tudi par modrih o tem, zakaj tudi 30 let stare poslikave s kmečkimi motivi na fasadah še danes niso čisto pobledele. Odgovora sta: da se včasih ni varčevalo na materialih, ampak so bili samo eni in ti solidni in kot drugo, pravi črkoslikarski mojstri, ki jih danes ni več.

V Domanjševcih smo najprej postali v veliki evangeličanski cerkvi, ob kateri je tudi objekt, kjer je potekala aktivnost projekta GO IN NATURE. Druga še bolj navdušujoča stavba pa je cerkev Sv. Martina, zgrajena v letih 1230-1240, mimo katerega poteka še ena dolga pot: Pot Svetega Martina. Naša pot je v primerjavi z njo nedeljski sprehod, saj moraš na prej omenjeni prehoditi kar 2500 km od kraja Szombathely (Sombotel), na Madžarskem, kjer je bil sv. Martin rojen, pa vse do Toursa v Franciji, kjer je deloval kot škof.

V Šalovcih nas je presenetilo dejstvo, da tu teče reka Krka, ki je roko na srce droben potoček v primerjavi z dolenjsko soimenjakinjo. A ljudje iz Dolenjske so v teh krajih očitno imeli pomemben vpliv, saj smo po vzponu na Šoštarin Breg prišli do križišča, kjer hiša na južni strani spada v vas Dolenci in tista na severni strani že v Budince. Prav lepo je bilo spiti kozarček z domačinom, a je obenem opozoril, da gre za vino tipa Jurka-Šmarnica-Kvinton te zadene kot beton. Vino je bilo zelo aromatično in pitno, a smo iz preventivnih razlogov raje spili le en kozarček, čeprav so za dva pivca

prinesli iz kleti dober liter. Ker smo se na tej točki malce preveč zamudili, si nismo vzeli dovolj časa za raziskovanje živalstva in rastlinskega bogastva na Bejčin bregu in vrhu, ampak smo pri mejnem kamnu št. 128 začeli naš obmejni pohod do mejnega kamna 115, ki je najsevernejša točka Slovenije. Pot ob mejni črti je bila resnično sproščujoča in prav čudili smo se, da je na videz skoraj brez nadzora. Razlog je, da gre na notranjo Schengensko mejo, ki ji pravijo tudi zelena meja. Čisto nekaj drugega, kot tista, ki se jo spomnim še iz 80 let, ko je bila tukaj »železna zavesa«, preko katere je bilo skoraj nemogoče prebegniti. Danes pa je na tem delu široka pot, ki smo jo brez težav zmogli tudi v mraku. Le na delu, ko se približuješ meddržavni cesti Martinje-Gornji Senik, je najprej res strm spust in nato strm dvig do ceste. Tudi zato smo se razveselili, da nas čaka le še kratek odsek med Martinjem in Trdkovo. Čeprav že v trdi temi, hrasta visokega 22 m in z obsegom debla 493 cm, nismo mogli spregledati. Po dobrem pohodu nam je prav godil pogled na mogočno drevo.

31. dan: TRDKOVA - TROMEJNIK - KRAJNA - RADENCI

Prespali smo v Ženavljah, kjer stoji spomenik dvema stratosferskima letalcema, ki sta z raziskovalnim balonom vzletela v Belgiji in po 14 urah letenja zasilno pristala v omenjeni vasici. Verjamem, da bi tudi danes tak dogodek privabil toliko radovednih, kot jih je leta 1934.

Da bi vsem prikazali, kako velik hrast je v Trdkovi, smo s sopotnikom in najinima planinskima mamicama komaj skupaj objeli drevo.

Nato smo se ob 8.10 odpravili proti Tromejniku, ki je točka, kjer je stik meja med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo. To je v praksi pomenilo, da smo se tej točki približevali tako, da smo ob vzponu na svoji desni strani imeli Madžarsko, pri spustu pa na svoji desni Avstrijo.

Na vrhu Tromejnika so bili vsi napisi trojezični. Začnimo z najtežjim:

Sri Chinmoy ut / Sri Chinmoy weg. In če ste pozabili lekcijo v zapisih dva dni nazaj, kaj pomeni ut, še slovenski prevod: Ulica Šri Činmoja.

Slednji je pobudnik programa Srce svetovne enosti. Iz njegovih misli je razbrati, da sanja o prihodnjem svetu enosti, o svetu, v katerem se bo združilo vse človeštvo. Trdno je prepričan, da smo s svojim srcem enosti zmožni spoznati, da smo vsi iz istega vira in imamo enak cilj. Slednji ni le moder mislec in duhovni mojster, ampak oseba, ki jo je vredno spoznati še bolje. Več o njem na: <https://si.srichinmoycentre.org/sri-cinmoj>.

Naj opozorimo, da Tromejnik s 388 m nadmorske višine ni najvišji vrh Goričkega, ampak je to Sotinski breg (Kugla) s 418 m. A mi nismo imeli v načrtu poti dalje na zahod, ampak smo po prvem spustu zavili levo in se nekaj časa vračali v smeri Trdkove a tokrat spodaj pod grebenom in zložno navzdol. Tam smo sledili Pomurski poti, ki je po prečkanju krajevne ceste zopet zavila v hrib in gozd. Iz njega smo prišli v vasi Matjaševci, kjer nam je v spominu ostala lepo urejena domačija z zanimivo dekoracijo. Ob gospodarskem poslopu v mint barvi so bila razstavljena kmečka orodja, mdr. lesen plug. Z okrasne smreke so viseli storži koruze. Star moped je bil v funkciji nosilca za lončke z rožami.

Pot mimo Doliča ter Kuzme do Grada je večinoma potekala ob krajevnih cestah. V centru občine Grad je Doživljajski park Vulkanija, ki poda odgovore o povezavah vulkanov in Goričkega. Grad nad mestom Grad pa je vreden obiska iz mnogih razlogov. Danes že skoraj obnovljen daje dober občutek, kakšno je bilo življenje v njegovih začetkih, ko so ga v 12. stoletju pozidali člani viteškega reda templjarjev, kako je bilo tu v srednjem veku in tako dalje.

Pot od naselja Grad je sprva potekala ob poti med gozdom in njivami. Ko pa je zavila ostro v gozd, je bilo potrebno malce raziskovanja in iskanja kompromisov med sicer markirano planinsko potjo, ki pa je bila na dele zelo strma in zaraščena s trnovjem. A predvidevamo, da je na tem odseku prišlo do spremembe trase, kar pa markacisti še niso uspeli popraviti z markacijami. A da slednje ne bo izpadlo kot kritika, povsem razumljivo je to na takšnih terenih, kjer ni veliko pohodnikov in kljub prej opisanemu bi nam bilo ljubše, če se ne bi pot od tam naprej nadaljevala po asfaltni poti. In to vse od Kruplivnika, Vadarcev do Bodoncev. Že prijetno utrujeni smo si privoščili še popoldansko malico s pogledom na evangeličansko cerkev iz 18. stoletja.

Takoj po spustu iz Bodoncev smo zavili levo na poti med njivami in po njih prišli v Puževce. Na koncu vasi, oziroma tik pred začetkom vasi Strukovci, pa smo zopet zavili na pot med njivami, ki nas je pripeljala do vasice Krajna. Ker smo vedeli, da pot skozi nekaj vasi vodi ob prometni cesti, v mraku nismo želeli nadaljevati načrtovane poti proti planiranemu cilju v Radencih.

32. dan: KRAJNA – RADENCI – SV. TROJICA – ZAVRH

Začeli smo še v jutranji megli in pot ob prometni cesti mimo Gederovcev vse do Sodišincev ni bila preveč prijetna. Na koncu te vasi smo se počasi začeli približevati nasipu ob reki Kučnica, kjer pa je bilo že veselje raztegniti korak. Sicer je bilo naše počutje ob jutranjih meglicah prej melanholično, kot so pogosto tradicionalne prekmurske pesmi, a smo že radovedno iskali zanimive motive na sami poti. Na tak siv dan ti je pogosto dovolj že travnik ob gozdu, kjer do izraza pridejo pisani listi. Ali pa ribniki ob vasi Petrovci. Energijo in dobro voljo smo si dvigovali s kar najbolj pozitivnimi zgodbami. Zato so tudi betonski varovalni stebrički pod električnimi vodi postale energijske točke z »visoko napetostjo«, kot je pisalo na njih.

Po tem nasipu smo hodili vse do ceste v Petanjcih. Pot je deloma potekala tudi po trasi poti z imenom: Gor pa dol kre Mure. Iz Petanjev smo preko mostov, ki gredo preko rokavov Mure, prišli v Radence in takoj skrenili levo v Zdraviliški park. Park, ki smo si ga iz otroških let zapomnili po vevericah, ki se pustijo hraniti, je danes v pozni jeseni deloval kljub temu barvno živahen. Temu gotovo pomaga njegova raznovrstnost, na kateri vztrajajo že od začetkov parka v letu 1880. Tako je menda danes v parku okoli 70 različnih domačih in eksotičnih dreves in preko 1200 grmovnih vrst.

Na koncu parka smo v rondoju z veveričko in tremi srčki zavili proti Radenskemu vrhu, kjer poleg poti PZS poteka tudi tematska Atilova pot. Očitno je tudi v teh krajih prej omenjeni sporočal: jaz sem bič božji. Nadalje so na označitveni tabli, ki je simbolično blizu pokopališča, o njem dodali še: »Pozdravljam vas na moji poti, ki je tudi pot Hunov – divjega aziatskega ljudstva iz 5. stoletja, kjer sin ni privoščil vlade očetu, brat ne bratu«.

Zadnji del poti mimo pokopališča do Paričjaka vozi po strmi, a lepo urejeni (tako tlakovani za pešce, kot asfaltirani za kolesarje) poti, ob kateri so predstavitve oseb, ki so pustili pečat v teh krajih. Najprej omenimo Karla Henna, ki je prvi odkril, da je voda v teh krajih zdravilna in da ima veliko ogljikovega dioksida. Zato se je odločil, da odkupi zemljišče z vrelcem in iz cevi njegovega vrelca je 1869 prvič pritekla voda, ki jo je poimenoval Radenska slatina (Radeiner Sauerbrunn). Za razvoj zdraviliškega turizma je zaslužen strokovnjak za srčne bolezni: Ante Šarić.

Na vrhu pri Vinogradniški hiši v Paričjaku smo zavili desno in nato kar nekaj časa sledili grebenu Kapelskega vrha s pogledi na vinograde. Nato smo nadaljevali po gozdni cesti in iz gozda prišli na začetku vasi Okoslavci. Od konca te vasi je pot do

reke Ščavnice vodila ob medkrajevni cesti, nato pa kar nekaj kilometrov ob omenjeni reki po poljski cesti vse do vasi Spodnji Ivanjci.

Tam smo zavili proti Negovskemu jezeru in na njegovem SV delu našli pot, ki je pripeljala do doma pokojnega Ivana Krambergerja. Veliko o njem pove tabla na njegovi hiši: ...Ivan Kramberger, ljudski predsednik in predsedniški kandidat, ki je padel kot žrtev političnega atentata 7.6.1992... Glede tega dogodka se je težko odločiti med prej omenjenim vzrokom in drugim pogledom, da je bil obsojeni strelec oseba, ki zaradi svoje osamljenosti preprosto ni razumel, kakšna oseba je pravzaprav bil pokojni Ivan in zato ni prenesel njegovega načina življenja, ki je bil za tiste čase zelo izstopajoč. Od načina oblačenja, do tega, da je imel kot hišnega ljubljenska opico, da je ob hiši imel zgrajeno grobnico, v kateri je želel imeti televizijo. Morilec ni prenesel tako posebne osebe, ki so jo ljudje preprosto imeli radi in želeli v svoji družbi. Čeprav je od tistih časov minilo že skoraj 30 let, se še živo spomnim množic v mojem mestu, ki so ga želele pozdraviti, spregovoriti vsaj besedo z njim. In hkrati s kakšno dostopnostjo je govoril s preprostimi ljudmi in kako sporočilne in vznesene govore je imel ob javnih nastopih. Po tem in mnogih dobrodelnih dejanjih ga še danes pomnimo kot velikega človeka. Če bi bil še živ, bi bilo tudi Negovsko jezero veliko bolj obiskano. Tako pa je danes lep in miren kraj, ki je tudi na siv in meglen dan oddajal pozitivno energijo. A temu je bilo tako, ker smo se jo mi odločili sprejemati in smo v sivem dnevu v naravi iskali samo živahne in kontrastne barve.

Nato je sledil vzpon na Ivanjski vrh, spust v dolino na jugu in zložno vzpenjanje po grebenu Komarnice. Ko smo se iz vrha Komarnice začeli spuščati v dolino pred Sveto trojico, pa nam je pozornost pritegnila jama s kamnitim križem in letnico 1358 in ob njem na prvem kamnu napis: Kmet, na drugem kamnu napis: Človek in na tretjem kamnu napis Življenje. Napisi so nam zaposlili misli vse do Svete Trojice. Pogled iz doline, iz katere smo prihajali, omogoča najlepši razgled na znamenito cerkev s tremi zvoniki. Na naš dan pa megla tega ni omogočala. Že pred mestom opazili obeležja kulturne poti v obliki knjige in peresa, ki predstavljajo, katere znane osebnosti so povezane s krajem. Med drugim je pri pisatelju dr. Lojzu Kraigherju v Sv. Trojici bival na obisku tudi njegov prijatelj Ivan Cankar. Od romarske cerkve predlagamo pot po zložno urejenih stopnicah do Trojiškega jezera. Ob njem vodi lepa pot ob obrežju, kjer mdr. najdete tudi zdravilne točke. Na koncu parkirišča je potrebno zaviti levo v naselje novih hiš Zgornja Senarska. Na koncu naselja smo zavili desno in hodili nekaj kilometrov tik ob medkrajevni cesti do naselja Gočova, kjer se je začel pločnik. Sredi vasi pri gasilskem domu smo zavili v klanec in ozko asfaltno cesto smo dvakrat zapustili, da smo zavili na gozdno pot. Ko smo prišli iz gozda, smo ob gozdni jasi prišli na cesto v vasi Nadbišec. Tej smo sledili vse do Maistrovega stolpa v sredini Zavrha. O osebnosti Rudolfa Maistra zagotovo veliko veste. Verjetno pa ne veste, zakaj je točno tu postavljen stolp z njegovim imenom. Prej omenjeni je v Zavrhu bival pri svojem osebnem prijatelju notarju Franu Štupici in tukaj napisal nekaj najboljših pesmi.

33. dan: ZAVRH – HRASTOVEC - MALEČNIK - VODOLE - MARIBOR – RAZVANJE (POT NA OKOPE: PRVA OZ. ZADNJA TOČKA SPP-K20)

Ko smo uživali v razgledu s stolpa, smo razumeli, zakaj je Maister rad prihajal v te kraje. A mi smo od tu videli že svoje današnje cilje in nekje tam tudi cilj našega enoletnega pohoda. Ob 9:30 smo krenili iz Zavrha, se vzpeli na Spodnjo Voličino in nato spet rahlo spustili do Socialno varstvenega zavoda Hrastovec, kjer smo imeli zanimivo srečanje z varovancem. Čudili smo se telefonski govorilnici na kartico, malo

iskali pot naprej, nato šli mimo farme z močnim vonjem, mimo mitralješkega bunkerja do avtobusnega postajališča ob cesti, kjer smo imeli počitek in malico. Ugotovili, da je čaj nekje drugje kot v nahrbtniku, kjer naj bi bil. V nadaljevanju zašli na pot, ki se je končala na dvorišču, ki je bilo ograjeno. Trudili smo se najti prehod, vendar nam je lastnica parcele povedala, da tam ne bo šlo. Med dajanjem navodil za pot, je njen pes vneto lajal, malo višje nad nami pa je čez vrt tekla srna. Nadaljevali smo po navodilih gospe, zagazili v blato, nato pa le prišli do ceste. V nadaljevanju je bila cesta kar prometna, kar nam ni bilo všeč, zato smo hoteli izbrati boljšo pot, vendar večina pohodnikov ni bila za eksperimentiranje pri iskanju boljše poti. Nadaljevali smo kar ob tej cesti, nato po križevem potu na Malečnik - Gorco, kjer je eden najlepših razgledov na Maribor in celotno Dravsko dolino. Pot nas je vodila mimo Protnerjeve hiše do fontane vin, ki je bila zaprta, neuradno zato, ker si pravi Štajerec po Martinovem nekaj dni več vzame za »zdravljenje mačka«. A pot preko Vodul je vredna obiska, saj na tem območju težko najdeš turistično kmetijo, kjer ne boš poleg odličnega vina užival še v domači hrani. Zahod sonca preko Pohorja smo dočakali nekje med Meljskim hribom in nasipom ob na novo prebujajoči se industrijski coni v Melju. Sledila je pot mimo petih mostov in ob Dravi smo prispeli do Lenta, najbolj živahnega dela mesta, ki ga velja obiskati že zaradi najstarejše trte na svetu. Preko starega mostu in Tabora smo se, kako simbolično, proti končnemu cilju sprehodili po Ulici zmage. Zadnji kilometer je potekal po res lepi široki aleji in nekje pri bike parku je nekdo od nas moral izpolniti obljubo, da bo tako naglas zajuckal, da ga bo slišalo vsaj nekaj pešcev. Ko prehodiš že toliko kilometrov, ti tudi takšno opravilo zelo skrajša zadnje minute do cilja. Na začetku Poti na okope pa prvo presenečenje, saj so prestavili žig in tablo iz stare začetne točke, ki je bila predolgo na res nespodobnem mestu (do vseh Štajercev in še posebej pobudnika SPP1 I. Šumljaka), kar na električnem drogu. Srečni tudi zaradi tega smo odmislili dejstvo, da je prvi žig sedaj sicer na malce bolj dostojnem mestu, a še vedno tam dolgo ne bo našel miru, saj se bodo točno na tem delu, izvajala dela zaradi mariborske južne obvoznice. Morda se kmalu najde končna lokacija, ki bo ljudem sporočala, da se na tej točki začenja pot SPP1 in da se hkrati tam tudi zaključuje krožna transverzala, ki jo je že davnega 1953 imel v mislih omenjeni Šumljak.

Sonce se je poslovilo, mi pa smo zadnje fotografije na tej točki naredili že v temi. Iskreno povedano, manj evforično, kot smo pričakovali. A občutki navdušenja, ponosa in zadovoljstva ob doseženem nam rišejo nasmeh na usta tudi sedaj, ko o tem pišemo. Pred letom dni tudi sami nismo verjeli, da smo sposobni prehoditi takšno pot, še manj pa, da bomo v letu dni izvedli toliko drugih pozitivnih spremljajočih dosežkov, ki so rezultat te prehojene poti. O njih pa več na www.slovenija360.si.

ZAKLJUČEK

Čas za globlje analize in globoke zaključke še pride. A potrebno je navesti nekaj faktov, ki že sami po sebi povedo veliko o prehojeni poti: 617,4 prehojenih kilometrov po SPP1 in 663 km po južnem kraku Slovenske planinsko pohodniške poti: SPP-K20, 37,3 km vzponov in 37,6 km spustov.

In to večinoma v manj kot 60 dneh. Najhitrejša izmed nas je SPP1 prehodila v 25. dneh, druga v 27. dneh, pohodnik, ki je najdlje hodil z družinsko/mladinsko skupino, pa v 33. dneh. Tudi zato smo načrtovali in izvedli pohod po južnem kraku SPP K20 v 33 dneh.

Hvala vsem, ki smo jih srečali na tej poti. Hvala vsem, ki so nam pomagali, nas spodbujali, pa tudi tistim, ki nam niso, ki so dvomili v potrebnost našega pohoda. Verjetno bo to težko razumeti, a brez vseh vas ne bi prišli do cilja tako hitro! Na koncu moramo znova omeniti vse, ki so nam na poti ponudili brezplačno prenočišče in nas nahranili. Do sedaj še nista bila omenjena mlada bio vinogradnika, ki sta nam zadnji dan ponudila prenočišče in udeležbo na najbolj zabavni trgatvi do sedaj. A tako kot sama pot ni bila le gibanje, tudi ta trgatve ni bila le obiranje grozdja. Bilo je srečevanje, sprejemanje novih pogledov in nazorov, na katere kljub prepričanosti v našo razgledanost, nismo niti pomislili. Če se na isti trgatvi srečajo bio vinogradnik in Štajerec s prepričanjem v potrebnost klasičnega načina predelave grozdja, lovec in vegetarijanec, ortodoksni intelektualec in nekdo, ki verjame, da se z biodinamiko v glavah mrtvih krav (rogovi so tudi antene kozmičnih energij) da vzgojiti tekočine, ki pomagajo pri kmetijstvu, potem postane debata takoj več kot zanimiva :) In tudi zaradi takšnih ljudi in debat je dobro kdaj opraviti takšno pot!

Posledično smo se vsi preoblikovali tako na znotraj, kot na zunaj. Pogosto smo slišali, da preprosto nismo več isti. A ne mislimo zgolj na opazke o shujšanosti, čeprav tudi ta ni mogla ostati neopazna. Rekord ima pohodnik/ca (ne zaupamo kateri/a) ki je izgubil/a 9 kg in to kljub temu, da se ni odrekel/a pivu (tudi pohodnice ga pijejo) in sladkom. Ja, na poti res veliko kalorij porabiš in zato jih moraš tudi vnašati veliko več. A ko se to spremeni in si podvržen manj dnevnim naporom, moraš takoj začeti manj kalorij vnašati v telo. Predvsem pa ne prenehati z vsakodnevnim gibanjem, pa četudi je to samo minimalen enourni dnevni sprehod v naravi, kolikor je potrebno, da resetirate vaše telo in misli. Morda tega ne boste uspeli prav vsak dan, a poskusite se v bodoče kam namesto z avtomobilom odpraviti peš ali s kolesom. Finci nas lahko naučijo, da slabo vreme ne obstaja. Obstaja le opcija, da se za določeno vreme preslabo ali neustrezno oblečete. In prosim to privzgojite tudi svojim otrokom, saj obstaja določen pozitiven razlog, da več kot 60% mladih Fincev v šolo tudi pozimi prihaja s kolesom! A potrditev delovanja prej opisane shujševalne matematike ne sme biti najpomembnejši zaključek. Kar je veliko pomembneje: v tem mesecu je bilo dovolj časa, da smo razmislili o vsem dobrem in slabem, kar se nam je zgodilo v dosedanem življenju. O tem, kaj bomo oprostili, a ne pozabili, kaj preprosto nismo počeli prav v preteklosti, kaj bomo spremenili, da bo lepše nam in drugim v življenju. In predvsem, da bomo z dobrimi navadami nadaljevali, predvsem z gibanjem v naravi, saj to zelo pozitivno vpliva tudi na naše psihično počutje in odnos do drugih. Ja, brez pohodništva nekateri očitno res ne znamo več.

Slovenija je tako lepa, da jo velja znova in znova spoznavati. Tudi o njej in njenih ljudeh velja povedati več dobrega. Zato bo zgodba vedra, optimistična, kot sem tudi jaz po zaključku te Poti.

Najekstremnejši med nami se bomo v prihodnjem letu povzpeli na vse slovenske vrhove višje od 2000 m. A to je naš cilj. Vi pa boste z lahkoto našli takšnega, ki bo najbolj ustrezal vam, saj že zadetki v spletnem iskalniku ponudijo vsaj nekaj pohodnih poti v vaši bližnji okolici. Za konec naj vam zaželimo, da si tudi vi zabeležite misel, ko dosežete nek cilj: »To ni konec, to začetek je.« in si poiščete takšno

življenjsko in pohodniško pot, ki vas bo tako očitno pozitivno spremenila, kot je nas prehojena pot po Slovenski planinsko pohodniški poti K20.

Sedaj, ko se je končala moja Pot, se bo začela vaša. Ne vem, kam vas bo vodila. Lepo pa bi bilo, da začnete hoditi po poteh na takšen način, da se boste ob tem trudili ustvarjati lepša potovanja skozi življenje tudi za druge. In četudi nam ne zmorete pomagati, nam prosim na naših skupnih poteh ne omagajte. Iskreno vam želim, da bi poti navzdol prehodili kar se da hitro in da bi se na poti navzgor znali ustaviti, ujeti in zaznati vaš najlepši trenutek življenja. In o tem trenutku spregovorite svojim dragim! In oni vam bodo takrat zaupali svoje. Kajti nikoli ne veš, kdaj bo za vedno odšla zadnja priložnost za skupno obujanje lepih trenutkov. Zato pozabite zdaj na težave, denar in ves balast, ki vas obremenjuje. Takoj zdaj stopite do sebi dragih ljudi in spregovorite o tistem lepem v vašem in njihovem življenju. Po teh stvareh se jih/vas bodo spominjali. A brez skrbi. Ljudje, ki ste jim dragi, bodo dolgo pomnili tiste lepe skupne trenutke, ki so se zgodili na vaših in njihovih poteh. A na takšno Pot se ne odpravljajte le zaradi njih. Začnite jo zaradi sebe. Ljudje, ki vas imajo res radi, ne pričakujejo od vas javno odmevnih dosežkov. Že prijazna beseda in pogled, vaša notranja mirnost ter pozitivna energija, ki jo boste v takšnih trenutkih oddajali, bo soljudem dala tisto, kar je največ, kar lahko damo tistemu, ki naj hodi po vaših Poteh.

To ni konec, to začetek je!

S tem, ko smo prehodili pot ob severni in zahodni meji Slovenije po SPP1 in od Ankarana nazaj do Maribora, smo simbolično sklenili krog okoli Slovenije. Hkrati smo naredili dve novi povezavi na evropski pohodniški poti (E6 in E7), preko katerih bo iz Slovenije mogoče nadaljevati pohodniške poti v Evropo. Mi se že pripravljamo na drugo in tretjo fazo (od sedmih) projekta www.slovenija360.si v okviru katerega bomo pot, po kateri smo Slovenijo obhodili, tudi ustrezno kartirali, registrirali novo pohodno pot, dokončno opremili z elektronskim žigi, pripravili dokončen vodnik po poti in uredili vse ostalo, da bo pot lahko čim lažje prehodilo čim več ljudi. Ta nova planinska pot bo primerna prav za vsakogar, saj jo bo lažje prehoditi v več etapah in v obliki vikend izletov. Tudi z manj psihofizične predpriprave kot za SPP1, ki jo zaradi nekaj prezahtevnih tras ne bi priporočili vsakomur. Zato predlagamo, da najprej prehodite to novo planinsko pot, nato morda Juliano trail, Slovenski del poti E6 in E7, SPP1, nato pa lahko obiščete še vrhove, ki spadajo v Razširjeno slovensko planinsko pot.

Skratka, v naši zgodbi gre za del veliko večjega projekta www.slovenija360.si, ki bo omogočil, da bomo končno dobili krožno transverzalo, kot si jo je zamislil že Šumljak in bo tako glede dolžine primerljiva svetovnim transverzalam, po vsem ostalem (lepotam, raznolikosti, primernosti za vse), pa jih bo preseгла. Da bomo ta cilj kmalu udejanjili tudi na vas naslavljam vabilo za sodelovanje v projektu. Z udeležbo in vsaj minimalnim sodelovanjem boste pomagali ustvariti nekaj velikega in tudi odmevnega - slovenski El Camino. Ker ga potrebujemo, ker nam je na dlani, a še ni povezan v

zgodbo. Po zaključku projekta bo možno po sklenjenih markiranih poteh obhoditi Slovenijo ob vseh njenih zunanjih mejah. S tem, ko smo prehodili pot, smo podali samo prvi predlog za začetek razprave o tem, kje bi lahko potekala takšna krožna transverzala. Na vas pa je, da podate konstruktivno kritiko na način, da poveste, zakaj menite, da naš predlog poti ni najboljši in hkrati, kje bi lahko speljali lepšo pot. Transverzalo K-20, ki smo jo predlagali, žal ne bo mogla zajeti vseh prečudovitih krajev, kamor je zaradi žal kvantitativnih omejitev nismo speljali. Zato pa obstaja možnost, da te kraje kot okljuke in kot razširjeno pot priključimo v del krožne poti (zato ime projekta in strani Slovenija360.si), ki pa ne bo povezala začetka in konca dveh slovenskih pohodniških poti, ampak bo omogočila povezovanje tudi na tri Evropske poti E6, E7 in E12! S povezanostjo, gibanjem in trajnostnim turizmom bomo omogočili ne samo lasten razvoj, ampak tudi razvoj in nov zagon po letu 2020 (zato ime poti K20 - C-kot Corona) in 20 kot leto, ko smo se ustavili, a še bolj pogumno stopili v lepšo prihodnost!

O AVTORJU in KNJIGI:

Prepotoval je večino evropskih držav in kar nekaj drugih na ostalih kontinentih. Lahko zatrdimo, da je popotnik po duši in načinu potovanja. Je avtor trikrat ponatisnjene priročnika Prvič samostojno na pot, z nasveti za načrtovaje, pripravo in izvedbo popotovanja v lastni režiji. Avtor zgoščenke s predlogi popotovanj po celem svetu. Ker je avtor več strokovnih in znanstvenih del, boste v opombah pod črto poleg mnogih znamenitostih, našli tudi vire, ki omogočajo nadaljnje raziskovanje te tematike.

Ljubitelj mnogih športov, od atletike, nogometa, boksa, športnega plezanja in seveda pohodništva. V zadnjem letu tudi vodnik Planinske zveze Slovenje. V svojih zrelih letih znova odkriva lepote Slovenije in gora kot avtor in uporabnik avtorskega projekta Spoznajmo Slovenijo. Nasveti iz knjige pa niso samo avtorjevi, ampak so dodana razmišljanja in nasveti modrejših in bolj izkušenih avtorjev od njega. Sploh na področju gibanja v gorah, kjer bodo dodani nasveti najbolj izkušenih planincev in alpinistov. S prvim pramenom sivih las je njegov način razmišljanja postal veliko zrelejši in miselno globlji. Zato lahko za knjigo, ki je v vaših rokah, z gotovostjo rečemo, da je prava zmes praktičnega vodnika po Slovenski popotniški poti in pogleda od tam na življenje v dolini, ki bo v vas prebudila željo, da tudi vi prispevate svoj del k temu, da bo Slovenija še uspešnejša in hkrati še vedno tako zelena, kot v času pisanja tega dela!